

ناسیانی بوونی شیعر و خ دهستنیشا نکردن (ما نیف)ستی شیعری) ... سه باح ه نجره

ب عه بد... تاهیر بهرزنجی، یه کهم کهس بوو، ههستی به گرینگی، یان ناگرینگی ئه ما نیف...سته کرد.

1

به رپرسیاریه تی شاعیری استه قینه ئه وه یه، شیعری ب گهرد بگه یه نه ته که مه گای مر قایه تی. له که تایی هفتایه کاندای، بووم به خو نه رکی تامه زری شاعر، شیعریه روه ریش به ش وازکی سه رسو ه نه ر له ژیا نمدا ده رکه وت و په ره ی سه ند، ههچم نه ده بیانی جگه له جوانیانی له ناو شیعردا ده کرانه وه و جوو ه دار بوون، ته نانه ت له یشتنی ناو شه قام و دانیشتنی ناو پ و له سه ر خوانی خ زانیشدا، شاعر و نه ی چ ژداری پ ده کردم. ژیا نی من، قه ره باغ نه بوو به پله و پایه ی فه رمان به ری و با ه خانه و خانووی گه وه و ده وه مه ند بوون و ... تاد، ته نیا به شاعر قه ره باغ بوو، باس و با به تی سه ره کیم له گه ها و کانم و ژیا ن، شاعر بوو بهس، واش ت ده گه یشتیم ئه گه ر دوو دوژمنی ه چه ه که کوشته ی سه ره ختی یه کتری له ناو کرانه وه ی شیعریدا گفتوگ بکه ن، ده ماری گرژیا ن خاو ده ب ته وه، تا اده ی پاکبوونه وه، یه کتریان خ ش ده وت و پشت ده ده نه یه.

بنچینه ی ئه م خ شه ویستی و پشتدانه یه کتریه ش ئه فسوونی شیعره، له پا ئه م ب واه نانه که که ی شیعرنووسین ناخی به توندی ا ته کاند.

ب واه نان جوانترین و به ه زترین شیعریه تی ت دایه، بانگی وشه شم هاته بهرگو، بمه نه ناو ژیا ن.

ه زم ت دایه خه ونه نه ب اوه کانت به ئوم د و ناوه ند بگه یه نم، ئه م بانگکردنی وشه یه، به یه کهمین و گرینگترین ه کار و په یام ده زانم. دوا ی ئه م ناخ ا ته کاندنه، ناوه ناوه ده قی شیعریم ده نووسی و بو رانه ب اوم ده کردنه وه، به ته واوی بار و بواری بیرکردنه وه ش به دوا ی که شوه وه وای سه ره خ و و بووم و به ه ی ئه فسوونیدا یشتیم تا به ئ ستاکه گه یشتووم، له ناو به هه شتی نووسین له پانتایی خه وندا کار ده کهم.

خهون کاریگه‌ری بوون به شیعرى تـڤـدا بهـهـزه، جیهان‌بینی منى لـهـوه
بوون بووه‌ته‌وه و بووه‌ته په‌یوه‌ستـځـکى پته‌و له‌گه‌ ځ پرسیاره‌کانى ژيان.

مرځ، ئـځـستای له‌ نه‌ماندایه، ځ ابردوو و داهاتووى هه‌یه، شیعر ځ
له‌سهر بنه‌ما و جیهان‌بینی ځوون بنیاد نه‌ندرابـځـت، نه‌ به‌ که‌ ځکى
ئـمـځ دـځـت، نه‌ هیچ سهرده‌م ځکى دیکه‌یش وه‌ځ ده‌قى پته‌و و په‌تیی
ئـده‌بى قبوو ځى ده‌کات.

ځ ابردوو به‌شى ههره‌ گه‌وره‌ی ژيانى نووسهر پـځـکده‌هـځـند و پـځـکها‌ته‌ی
ده‌قیشه، چونکه‌ ئـځـستا، که‌ خه‌ریکى کار و کرده‌ی نووسینى، دواى قاوه
خواردنه‌وه‌یه‌ځ چرکه‌ی کار و کرده‌ی نووسینه‌که‌ت ده‌بـځـته ځ ابردوویه‌کى
زیندوو، که‌واته: ئـه‌و کاته‌ی کار و کرده‌کى تـځـدا ئـه‌نجام ده‌ده‌یت
ئـځـستایه، به‌شى ههره‌ گه‌وره‌ی پـځـکها‌ته‌کى ځ ابردوو. ئاینده‌ ته‌نیا
له‌ناو ده‌قدا ده‌بیندر ځت و ئـه‌ند ځشه‌یه‌کى تـځـکه‌ ځ به‌ فه‌نتازیا به‌گه‌ ځ
ده‌خات. ئـه‌و ئـه‌ند ځشه‌ تـځـکه‌ ځ به‌ فه‌نتازیا به‌یر ځکه‌ و خا ځ
تـځـوانینه. ژيان‌بینى به‌ ئاینده‌بینیه‌وه‌ ته‌واو ده‌ب ځ و به‌ب ځ
ئاینده‌بینى ناتـه‌واوه. کر ځ و دیوى نه‌ځنـی ژيان، ئاینده‌یه.
ئاینده‌ش خا ځ تـځـوانین و له‌ هه‌موو به‌شه‌کانى دیکه‌ چالاکتره، چونکه
به‌رده‌وام هه‌و ځ بـځ ده‌در ځت و هه‌ستى قوو ځایى ژيان‌بینى سهر ده‌خات.
ئـم هـه‌و ځ و ده‌ربـځـینه‌ش مایه‌ی داهـځـنانى ئـده‌بین.

تایبه‌تکاریى من ئـه‌وه‌یه، شیعرم گه‌ ځانده‌وه‌ بـځ خه‌ون. خه‌ونیش
پاکیه‌تى ژيان ځاده‌گر ځت. هه‌موو ده‌قه‌کانیشم، ده‌قى بیرکردنه‌وه‌یى و
در ځژن، ئاس و دووریى ئـه‌فسانه‌ییان تـځـدا سهر به‌خ ځ و گونجاوه‌ بـځ پـځ
نه‌ځنى و ئـه‌زموونکردنـیان، به‌ شـځـوازی هه‌مه‌ځر کارم له‌ناو کردوون،
تا ئـه‌و شو ځنـه‌ی ده‌قه‌که‌ ده‌خواز ځت خـځى به‌ک ځتایى بگه‌یه‌ن ځت له‌گه‌ ځیدا
ته‌با ده‌بم و ده‌ ځم.

زمانى بـځـده‌نگراوم له‌ ده‌قه‌کاندا به‌ ده‌نگ هـځـناوه‌ته‌وه، به‌ ئاسانیش
ده‌تواندر ځت هـځـه جیاکاره‌کان لم به‌ده‌نگه‌ځـناوه‌یه‌دا ده‌ستنیشان
بکر ځت.

شیعر ناوه‌نده، هه‌موو ځه‌گه‌زه‌کانى دیکه‌ی ئـده‌بى به‌ره‌و ناوځ ځى به‌ک ځش
ده‌کات و چاره‌نووسى ځسته‌قینه‌یان به‌ ځوونى ده‌داته‌ ده‌ست، له‌ ژيانى
شیعریدا سوودى گـځـانه‌وه‌ و ته‌وژمى هـځـش و گفتوگ ځ له‌ هونه‌رى ځمان و
په‌خشان و شان ځنامه و ئـځـپـرا و ئـځـپـه‌ر ځت و سینه‌ما و چیر ځ... تاد،
وه‌رده‌گرم. له‌ ځه‌گه‌زى خـځـیان ده‌ریانده‌هـځـنم و هـځـزى کرانه‌وه‌ و
جوو ځاندنـیان پـځـده‌ده‌م، پته‌وتر و کاریگه‌رتر و سه‌یرتر و به‌پیتترین
ده‌که‌م، له‌ ئاماده‌کردنـیان بـځ دامه‌زاندنى ده‌قى شیعرى. ده‌قیش
خو ځنده‌وارانى دـځـنیا ده‌کات له‌ چـځـژ وه‌رگرتنى شیعریه‌ت و خواست،

چاوه واننيان دهه نځته دی.

من بهرپرسياريه تی ده نووسم، له باره ی بهرپرسياريه تیه وه نا نووسم.

2

یهك له ده اوكلی من نهوویه، شاعیرك، یان گرووپك كاركي
نایابیان بهرهم ه نابت، ههوه ددهم باش له چنیه تی و هگی
ههقیقه تی سرکهوتنی کارهکیان بگم.

له ووی هیچ هگهزكي نه ده بی حزم نه کردوه وهك كهس بم، كهسشم
له بهرچاو نه گرتووه، هاوكلی هه موو نهو شاعیرانه م، كه پشش من
پرتهی داهه نانیان هه بووه، نهوانه ی هاوچه رخن، نهوانی دوی منیش
دن و ده بن به شاعیری خاوه ن پرته.

خم له دهره وهی هه موو نهوویه كدا ده بینم، ته نانه ت له هه ند شیعردا
سر به شیعری له پشتری خشم نیم، سر به نه زموون و نه فسانه ی نهو
شیعرم، كه دوا شیعرمه و له نووسینیدام، زه مینه ی نه فسانه یی پشش
نهووه ی له هیچ هگهزكي نه ده پیدا كاری پكرا ب و هه بووبت له
شیعردا كاری پكراوه و هه بووه.

ناچمه ناو هیچ گرووپكي نه ده بی، خشم به هیچ گرووپك نه زانیوه،
له بنه هتدا نه ده ب و داهه نان كاری تاكه كهسیه، چوونه ناو بازنه ی
گرووپ، دهرکردن و چهواشه کردنی نه م تاكه كهسیه یه له بازنه ی نه ده ب
و داهه ناند.

خانه خانه یی و ق ناخبه ندکردن، هه یه کی كوشنده یه، شاعر ته نیا به
گه یشتن به باری دهروون شنی پوانه ده كرت، نه مه ب چوون و
بیرکردنه وهی كمهك خودی وریایه، دهق قسه یان ب دهكات و دهق
قسه شیان پدهكات.

بچان له گه خمد له جهنگی ب ئاماندام ب نهووه ی بگم به باری
دهروون شنی تا به سر ته مه ن و كاتدا زابم، خشم به ته لیسمی
للی ساخته وه هه نه واسیوه، ههوه م داوه ئاست و ئاراسته كانی توانا
و بیرکردنه وهی نه م بم.

له م دا بزواندن و پشبینی کردنی ئاینده دهرده كهوت، له جیهانی
خمد ئارامی دروست ده كم و بارك دهه نه مه بهر زهین و تیدا
نیشته ج ده بم و ده نووسم، په یوه ندیشم له گه س راخكارانی بهرهممدا
به رده وام و پته وه، ناشزانم تا كو ب ده كم، به ام خم له وه
دنیا کردوه ته وه له شیعره وه بهر و ژیان و ئاینده ده م.

له سر هه موو ئاست و ئاراسته كانی ژیان لایه نگیری گان و
چگیرنه بوونم، شیعری كوردی له كلاسیكه وه تا به نه مكلی گه یشتووه
له باری وهستاو نه ماوه ته وه، بگره ق ناخ به ق ناخی بیه، نه گهر

گۆڭىنى ئىشەيى و داڭشنى قوۋىشى پەيدا نەكردىت، ئەو بىچوونى ھاۋچەرخ و سەنى لە ئاست شارستانىيەتى و ئاتەكەيدا، ھىندىك ناۋكى بىنەماي دىزىۋەتەو، كارى زمان و شىۋاز و شىعەرىيەتى قىناخەكەي لەسەردا كىردوۋە.

چەند قىناخىكى دانپىندانراۋى شىعەرى كوردى لە ئارادان و لىتتەزىنەوۋەيان لەبارەوۋە دەنووسى، بەئام قىناخەكان قىناخى درەوشاۋە نىن، بگرە ھەر يەك لە قىناخەكان دەنگىكى درەوشاۋە نوۋىنەرايەتى قىناخەكەي كىردوۋە.

ھەخەي كوردى، نەھاتوۋە تەۋاۋى قىناخىك بە ئاستى دەنگەكان ۋەربگر و خوۋىندەوۋەيەكى ۋىشارى بى بىكات، گرېنگىيەتى سەربەخىي و ھاۋبەشى كاركردنىيان و بىنەما دىزراۋەكانى قىناخەكە دەربخات.

بگرە يەكە يەكە نوۋىنەرە بەھىز و درەوشاۋەكانى ۋەرگرتوۋىن، ئەم يەك يەك ۋەرگرتەش ۋاى كىردوۋە قىناخەكان كاركردنى ھاۋبەشىيان بە نەدىزراۋەيى بىندىتەو.

من ژيان دەنووسم، لەبارەي ژيانەوۋە نا نووسم.

3

ھەست دەكەم، ژيان لە دىڭخگىنىندا جەرە بەرزى و نىزمىيەكى ناۋكى تىدەيە، دەمەۋى لەم دىڭخگىنىن و بەرزى و نىزمىيە ناۋكىدا زىگارىم بىت، لەناۋ شىعەرى پەتيدا بژىم و مانايەك بە ژيان و دادپەرۋەرى بىدەم، شاعىر ئەگەر خى خستە خىزمەت دەسەتات و سىستىمى دىكتاتورىيى سىياسىيەوۋە، ھاۋپەيمانى بوو، بىگومان ۋە ئامادەيى گەشەكردن و پەرەسەندى جىياكارى لە بىن دەچىت، ناتوانى تواناي بەھىزى داھىنان بىگەيەنەت، بەئام ئەگەر دوور لە ھىزى شەخۋازى، جىرىك باۋەي سىياسى ھەبى بى تىگەشتىن لە ھىكارەكانى ۋودان، چالاكىيەكى ھىشمەندىيە لىيەوۋە كارىگەرىيى خى بەدى بەندى و تىۋانىنەكانى نىشان بدات و بىانچەسپىندىت. چىركەساتى نووسىن، چىركەساتى تىكەشانى گىيانىيە.

شىعەرى داھىنراۋ، ۋشەكانى جەنگاۋەرى سەربەخىيخۋاز و سەرلەشكىرى بەرەنگاربوۋنەوۋەن دژى دىكتاتورىيەتى بەزەبرى ھىز خىسەپىنەر، كە ھەستم بى خىشپەكانى ژيان جىشا، ژيان زىر بە ئاۋىزى و گرانى خى پىشاندام، لەم كاردانەوۋەيەدا دەمەۋى لە ھىگەي شىعەرەوۋە ئاۋىزى و سەختىيەكانى ژيان بەتەبەكەمەوۋە، ژيان بەھىنمە ناۋ زمان و نووسىن، بىيە ئاۋا ھىگرى شىعەر بوۋىمە، ھەموۋ ژيانى لى سەندووم.

بى ئەم داۋايە لە ژيان. شىعەر پىۋىستىيە، لە چىركەساتى

چاوه واننه کراو و نه بیندراو و خهونئام زدا، بار و کهشکی پیر ز
 سهر تا پم داده گر و ده ت: خودی بهرپرسیار بهران بهر بزواندن،
 په یامی شیعر بهرز بکهره وه.
 شیعر هوشه و ما ی خودایه، گونا هی هه موومان ی ل پاک ده بته وه و
 تیدا ده بین به فریشته و خداوه ند.

شیعر ئامانجی به خته وه ری و جگای هه موو هیوا و خ شادمان کردن که ب
 من، له گایه وه ده تواندر ت په یوه ندی به جیهانی فریشته و
 خداوه ندانه وه ببهستی، ههروه ها خهونه کانت ک ده کاته وه، ئه گهریش
 زانیاریه کی گشتیت له باره ی کهرهسته و ئامرازه کانه وه نه ب ت،
 ناتوانی هه گری خهونه کانت بیت.
 من خهون ده نووسم، له باره ی خهونه وه نا نووسم.

4

ب بههره کان، به چالاک ی و پ بهرهمیم ج ر ک ش هژاویان که وتووه ت
 و نائاسووده و سه غ ه تن، به ئاشکرا و ژ راوژ ر له پلان و پیلان دانان
 ده مبهستم بکن و بمچه وس ننه وه، یان ئه و ووناکییه ی ل مه وه دروست
 بووه، ئه گهر ب ماوه یه کی کاتیش ب ت، بیکوژ ننه وه، یان بیشارنه وه،
 ئه گهرنا بیش و ن و گومان ی بخره نه سهر.
 له م دژایه تیکردنه دا ههست به هیچ زیان ک ناکه م، بایی ئه وه نده
 گو یان ل اده گرم بزانه چی ده ن، ئاست و ئاراسته کانیان چین،
 ه نده کاتیان ناده م بیریان ل بکه مه وه، گیانی له خ بوردن و
 ب بایه خکردنی دوژمنه کانم له مندا به ه زه، ئه مهش له گای
 گیانه پهره ورده کردن کی به رده وام و د زینه وه و خ ناسینه وه پ ی
 که یشتووم.

شیعر ب من په یامی اچ ه کاندن و ئه و ئاگره یه قهت ووی له خام شی
 نیه، ته و او ب وام پ ی ه ناوه و ئه مه کدارم ب ی، دوژمنه کانم
 له ناوه وه یاندا له ئاست ئه م ئه مه کدارییه ی من داته پیون، خ یان به
 گو نه ته ه و چه وساوه ی ده قه کانم ده بینن، منیش له شه ه ب ه ه کان
 خ م پاراستووه و فهرام شیان ده که م.

له گرده نشینی دهروونی ئامانجدارم، خهریکی بهرزکردنه وه ی ئه و شته
 پیر زه ده بم، که ب وام پ ه ناوه، ب واه نان جوانترین و
 به ه زترین شیعریه تی ت دایه، هه لومه رج و ئارامی ته و اوام ب دابین
 ده ب ت وه ک مندا ک خهون ده بینم، زیان له ناو خهوندا مشتوما بکه م.
 شاعیری استه قینه هه موو کات وه ک مندا ک هه سوکهوت ده کات،
 هه رکات ک گای دا ئه و مندا ییه ی ناوه وه ی وه ک گه وره یه ک فرمانی
 پ بدا و هه یسوو ن ت، ئه وه له م چرکه یه دا ج ی به تا بوونی خ ی

دهدا، چونكه گهوره له هه سوکهوتیدا تاکتیک به ټو هی ده بات و تاکتیکیش به ټو ده بات، داه نه ریش پاکي و یه ک ووی یی فرمان ه وایه تی، پاکي و یه ک ووییش ته نیا له مندا ییه تیدا ده ست ده که و ټ، له پاکي و یه ک ووییدا ده گیت به ده روون ټ ټ شنی خودای یی. پهره به خه ونینین دده م، خه ون له ده رب ټ ټ یندا بنه ټ ټ هی واقع ون ناکات، ملکه چی ده سه ټ ټ تیش ناب ټ، به ره مه ټ ټ نه ری ترپه و ئاوازی نو ټ ټ یه ټ ټ ده رب ټ ټ ین ل ټ ټ کردن و به ټ ټ وه چوونی واقع له ناو ده قی فه نتا زیادا. من پاکي ده نووسم، له باره ی پاکیه وه نا نووسم.

5

شاعیری دامه زر ټ ټ نه ری گه ورمه مند به ټ ټ خنه ل ټ ټ گرتنی ناب به ج ټ ټ ش ټ ټ وای به دامه زر ټ ټ نه ری و گه ورمه مندی خ ټ ټ ی له ق ناب ټ، پته وتر و کاریگه رتر و په تیتر ده ټ ټ ته ه ټ ټ مای ټ ټ وونبوونه وه ی زمان و نووسین. م ټ ټ ژووی له ناو داده مه زر ټ، ئه و ټ ټ وای پته و تربوون و کاریگه ریه و په تییه شی ه ټ ټ زی ټ ټ زگار که ر و ټ ټ زگار کردنی ده قه له پاشماوه ج ټ ټ ماوه کان و پاشخا پهر ټ ټ که کانی زمان و نووسین. من ټ ټ زگار کردن ده نووسم، له باره ی ټ ټ زگار کرده وه نا نووسم.

6

هیچ وشه یه ک له ژیان و مردن ک ټ ټ نتر نییه، وشه ش له سر ک ټ ټ نی و نو ټ ټ یی نه که وتووه، بگره له سر ت ټ ټ گه یشتنی نووسر که وتووه چ ټ ټ ن به کاری ده ه ټ ټ ټ و ئاست و ئاراسته و ئاس ټ ټ ی ل ټ ټ ده د ټ ټ ز ټ ټ ته وه. نه مو یستووه جیهانی ک ټ ټ ن ب ټ ټ ووخ ټ ټ نم و جیهانی نو ټ ټ بنیاد بن ټ ټ م، ت ټ ټ ک ټ ټ شوم له ناو جیهانی ک ټ ټ ندا جیهانی دیکه بد ټ ټ زمه وه و بیکه م به نموونه ی ټ ټ وونی و خا و ټ ټ نیی به هه شتی تا هه تایه. شاعیر ده توان ټ ټ که ټ ټ ک له ته وای وزه سروشتیه کان وه ربگر ټ ټ ب ټ ټ بنیاد و پ ټ ټ کهاته ی شیعی.

شاعر، به په یوه ندیه کی پ ټ ټ داگر و زیندووی ژیان ده زانم، ه ټ ټ ټ ټ کار ی سهره تاییم ساده بوون، که له ټ ټ ژنامه و گ ټ ټ قاره کاند ا به ناوه ندی ټ ټ شنبیری کوردیم ناساندوون، به شایسته ی ئه و هیان نازانم له کت ټ ټ ب ټ ټ کدا بیان ه ټ ټ نمه وه ناو جیهانی زمان و نووسین، دووباره پیشانیان بده مه وه، یان ج ټ ټ ره یه کترناسین ټ ټ ک بوون له گه ټ ټ خه ی ټ ټ ی به پیتی شاعر و هه ټ ټ شتنی مانادا. کار کردن له پ ټ ټ ناو مانادا له ناو ه ټ ټ گزه شیعییه کاند ا ه ټ ټ گزه ټ ټ کی بنچینه یی نییه.

وه ک ده سپ ټ ټ ک و زه مینه له ه ټ ټ ټ ټ کیاندا جیهان بینی شاعریم سهره تاییه، له گه ټ ټ ئه وه شدا به هه موو ه ټ ټ ز و توانای ده رب ټ ټ ټ ټ م له ته وای ژیان و بوونم ټ ټ وانیوه، ئه و ټ ټ وانیان هی ل ټ ټ یانه وه ده گه ی به

قوو ټا يی نوم ډده په يامداره ټاسته قينه کان.

هه و ټم داوه ئه وهی له گیان و ناخی من ج ټگیر بووه، بیگواز مه وه ټه گیان و ناخی ک ټی ئاده میزاده کان به و حکمه تهی شیعر پاکیه تی ژیان ټاده گر ټت.

من د ټزینه وه ده نووسم، له باره ی د ټزینه وه نا نووسم.

7

پ ټشینی له بیرې مندا به ه ټزه، ز ټر جاران شهو خه ونم بینوه ټه به یانی، یان له ماوه یه کی کورتدا ټووداوی خه ونه که به واقعی هاتووه ته ناو ژیانم و بووه ته ټووداو ټکی بیندراو. شیعر ده کهم به ژیان، شیعریش ده وری ئم چه تره ده بین ټه موو چالاکیه کانمی له س ټبهردا یاداشت ده کهم.

شیعر وه ک خه ون وایه، ئه گهر نه یینم هه ست ده کهم وه ک مر ټف ته و او بوویمه و شو ټن و ئه رکم له ژیاندا نه ماوه.

ترپه و خورپه یه کی شاراوه ی ناخه، د ټت و ده ستم ده گر ټ، ده مباته ناو ژیان ټکی جوان و به هه شتی تا هه تایه، له م گه شته جوانه شدا به نه رمه گ ټرانی گوته وه، شته هره جوانه کان ده کهم به هاو ټټی گیانی به گیانی ټم و ده یانه ټنمه وه ناو ما ټی هه میسه د ټخ ټش و فه رام ټشبه خشی زمان و نووسین.

من پ ټشینی ده نووسم، له باره ی پ ټشینیه وه نا نووسم.

8

شاعیر له شیعره وه هه ستیاری خ ټی ده گه یه ن ټ، شاعیری دا ه ټنه ریش که لله سر و چاوی ټوونی میلله ته، له هر شیعر ټکیشدا ټاستیه ک له که لله سر و چاو ټوونیدا ده د ټز ټته وه.

ک ټمه ټټک ده قی په تیم نووسیوه له پانتایی خه ون بوونه ته ش ټواز و به رگری له مانای جوان ده کهن، پ ټناسه ی ئه ده بی منیان پ ټکه ټناوه، به ئه ده بیاتوونی خه ونم ل ټیانه وه ناساندووه، تا ټاده یه کی بهرچاویش سر به گ ټبه ندبوونه و له رزه یه کی نو ټبه خشیان خستووه ته وه، به ه ټی خ ټ دامه زانندن و گورج هاتنه پ ټشوه و ب ټوا به خ ټبوونم له به رده وامیی به خشیندا کاردانه وه و به دگ ټیی و ئیره یی و نیازخراپی و د ټټه شی و که مسه ری و ناکه سبه چه یی دوژمنه گو ټنه ته ټه کانم گه یشته به پله یه ک هه ټه شی ز ټر ناشارستانیم ل ټ بکه ن.

له ده که کانمدا سه رچاوه ئ ټست ټتیکیه کانی ژیان له هه موو شته ک به رزترن، په یوه ندیشم له گه ټ شو ټندا، په یوه ندیه کی گیانییه، یه کهم خه یا ټگه ی به پیتمه هه موو یاده وه رییه کانم له شو ټن ټکدا خه وتوون، که چاو بواری نیه ک ټیان بکاته وه و بیانگر ټت، مه گهر له ټټگای

خهونبینهوه به ئاگایان بهمنهوه و ئاوی چاوی تیشکهاو ژم بدهم،
بیانخه مه ناو چالاکیه ههستی و خهونییه کانم.

ئهگەر ئێزێك به ههست، دهستی نیانی ههتاوی شوێن له خو به ئاگام
نههێندێت، وا دهزانم ئهو شهوه چالاکی ههستی و خهونی تێدا نهبووه.
شوێن له دهقدا خهیا و وانین و خهونی شاعیر دایده مهزرێند،
جیاکاره له وهوییهی ئێزانه بهسهریدا گوزهر دهکەیت. جیهانی
خهونیش بهلای منهوه سهرنجێک شترین جیهانی شیعرییه، له بهر ئهوهی
باسی ژیا نی تهواو دامای دراو له فرت و فێ و بهدگێیی و ئیرهیی و
نیازخراپی و دههشی و که مسهری و ناکه سه بهچی و تهواو ئازاد به
گشتگیری دهکات.
من شوێن ده نووسم، له باره ی شوێنهوه نا نووسم.

9

ژیا نی ئاسته قینه، ئهو شتهیه، که دهسه بات و سیستمی دیکتاتۆری
سیاسی لێ سه ندووین، ئهم لێ سه ندنه وه یه ش له دهسه بات و سیستمی
دیکتاتۆری سیاسی ته نیا له ئێکای خهونهوه ده بێت، که واته: ژیا نی
ئاسته قینه ته نیا له خهوندا هی خمانه، ئازادی تهواوی لێ
وهرده گیرێت.

شوازی خهونیم په یه و کردووه، له دهقی خهونیدا ده تواندرێت خودی
شاعیر بناسر و ههنگهکانی ببیندرێن.
خهون، یاخیبوونی به جهرگانه و دهنگی نا هزاییه له کار و ووداوه
نا به جیهکانی دهسه بات و سیستمی دیکتاتۆری سیاسی.
له خهوندا شاعیر پرسیار ئاراسته ی ژیا ن و کهمه گاه و دهسه بات
دهکات، له ئێکای ئهم پرسیار کردنه شهوه دهگات به دزینه وهی گه وههری
مرق.

جوو لهی به هێزی ناوه وهی شاعر له توانا یدا یه ئاسته وخ کار بکاته
سهر ژیا ن و بیگێت.

خهونی نایاب ده بێته زمان و شواز و بابه تی نایاب، دهقه کانم دهقی
خهونین، خهونیش وهک گیان و هاندهر، هه می شه تێکه به شیعرییه تی
ده قم ده بێت و ههستی شکمه ندی له مندا سکاندوو و ده سکێند.
وانینه کانم ده خه مه ناو باز نه ی خهونه وه، خهونه
به رجه سته کرا وه کانیش پویستییا ن به وه یه دووباره بیان هێته وه ناو
ژیا ن تا و کار و چالاکی خیا ن بین و پتهوتر هاوبه شی له
گه ان بکه ن.

له بواری خهونبینندا پشت به چاودێری و سهرگه رمیی خه م ده به ستم له
په کهاته ی ده قیشدا خهون پوی بنچینه یی ده بینێت، ئاماده بوونی

به‌رده‌وامیشی له ژيانی که‌سایه‌تیمدا به‌دیار که‌وتوو. خه‌ون هه‌و‌ست و ب‌چوونی وونه به‌ران‌بهر به‌دیمه‌نی ش‌ه‌ژاو و دیکتا‌ت‌ریه‌تی ژیان. من پرسیار ده‌نووسم، له‌باره‌ی پرسیاره‌وه نا‌نووسم.

10

نووسین کاتی هه‌ستیاریی ته‌مه‌نه، له‌دره‌وشانه‌وه‌ی شیعریی د‌ناید‌نی که‌شوه‌وای ئازادیی بیرک‌دنه‌وه و خه‌ون‌بینین ده‌بم، خه‌یا و خه‌ون و چه‌مکی سه‌رله‌نو ژیان‌ه‌وه له‌پله‌یه‌کی ئه‌فسوونیدا یارمه‌تیده‌رم‌ن ب‌ک‌شانی ئه‌و شتانه‌ی که‌چاوم نه‌یدی‌بوون.

له‌ناو شیعردا ده‌جوو‌م و بارود‌خی گیانیم ئارام ده‌ب‌ت، سه‌یری ته‌واوی جیهان ده‌که‌م، له‌م سه‌یرک‌دنه‌مدا هیچ ده‌سه‌ا‌ت‌دار‌ک‌بوونی نییه، ته‌نیا ئه‌و خودایه نه‌ب‌ت، که‌په‌یوه‌ندیم پ‌ه‌وه‌ی به‌ه‌زه و هه‌سوو‌نه‌ری گیانیم، ئام‌ژگارییه ئاسمانیه‌کان هه‌میشه له‌بیرمدان و فه‌رام‌شان ناکه‌م، هه‌ستی ئایینیم به‌رجه‌سته‌کردوو. نه‌ک‌ب‌به‌تی ئایینی، تا سنووری ه‌وا له‌نووسه‌ره گه‌وره‌کان نزیک ده‌بمه‌وه و به‌هره و سرووشیان ل‌وه‌رده‌گرم، به‌ام ناچه‌ناو ئه‌و بازنه‌یه‌ی تایبه‌ته به‌جیهان‌بینی و ب‌وای ئه‌وان، خودی ساده و ساکار ژیاوی مه‌سه‌ووف و سروشت‌خواز و خه‌ون‌بین وه‌ک‌بوون‌کی گشتی ته‌ماشای ده‌ورو‌بهر ده‌که‌ن و له‌ناو جوانیه‌کاندا ده‌تو‌نه‌وه. له‌م توانه‌وه د‌ئا‌گاییه‌دا هه‌ست به‌شته‌کان ده‌که‌ن و ده‌گه‌ن به‌خود و غوربه‌تی ناخ و گیانی با‌ا، له‌گای ئه‌م گه‌یشتنه‌شوه‌شاد ده‌بن به‌دوا‌یین پله‌ی ده‌روون‌ش‌نی و شینایی سه‌ره‌تا و ب‌گه‌ردک‌دنه‌وه‌ی تا هه‌تایه‌ی هه‌موو شته‌کان.

من ب‌گه‌ردی ده‌نووسم، له‌باره‌ی ب‌گه‌ردیه‌وه نا‌نووسم.

11

له‌ده‌قی خه‌ونیدا ده‌سته‌واژه له‌ئازادکردنی مانا و بنیادی ‌سته‌دا هه‌میشه له‌سنووربه‌زاندندایه.

ده‌قی خه‌ونی ده‌ستکه‌وت‌که له‌ئه‌وپه‌ی زمان و جیهان‌بینیی وون، ده‌رب‌ینه خه‌ونیه‌کان په‌نجه‌م‌ری له‌سه‌ر داناون، ش‌ه‌وازی هه‌مه‌ج‌ر له‌ده‌قی در‌ژدا به‌کار ده‌ه‌ندر، ج‌ر‌ک‌له ده‌ستکرد و دروستکردنی ت‌دا ه‌وا‌یه، له‌بهر ئه‌وه‌ی پشت نا‌به‌ست‌ت به‌چرکه‌ی ته‌قینه‌وه‌یه‌ک، ب‌گه‌رنجیره ته‌قینه‌وه‌ی یه‌ک له‌دوای یه‌ک و جوو‌اندنی ا‌بردوو و ت‌ا‌مانی له‌م‌ژینه‌ن له‌که‌شی نووسین ده‌گه‌ه‌یته‌وه سه‌ریان و جیهان‌بینی ت‌دا ده‌ج‌ش‌ت.

گونجاندن و ل‌ک‌نزی‌ک‌دنه‌وه‌ی ش‌ه‌وازی شیعی ئازاد و ش‌ه‌وازی

په خشانه شاعر ئاست بـ سنوور به زانده كان ده دـ زـ ته وه. ماناكان له
 هه ناوی زمانه وه ده رپهـ یون، وـ نه استه قینه كان له هه ست ده چن،
 هه ندـ جار خـ یان ئاشکرا ده کهن، هه ندـ جاری دیکه یش ون ده بن.
 لهم ونبوونه دا ژيان یه کپارچه ده بـ ته گومان، لهو گومانه شدا
 شاعریه ته ده بـ ته خودا وه ندی سهرزه مینـ کی لـ وانلـ و له ازی نو بـ به خش
 و جیهان به باشی و چـ ژ وه رگرتنه وه ده بینـ ت.
 من گومان ده نووسم، له باره ی گومانه وه نا نووسم.

12

که له پوور باز نه یه کی نیمچه داخراوه، داهـ نهر هه میسه پانتاییه کی
 وون و ئاماژه یه کی گرینگی تـ دا ده کاته وه بـ پرسیار، پرسیار
 دروستکردن له ده قدا، په یوه ندیه کانی شاعیره به زمان و ههسته کانی
 ژیا نه وه.

ده قی خه مـ یو له ئەزموونی مرـ قی وریا له ئاست چاره نووسدا، خـ ی لهو
 بیر و مانایانه داده ماـ تـ، که له ناو ده قدا یه قین دروست ده کهن،
 دـ هـ اوکـ و گومان دهستمایه ی ده قی ئاستدار و خه ونین.
 که له پوور ئەگەر پانتاییه کی وون و ئاماژه یه کی گرینگی تـ دا
 نه کرا بـ ته وه بـ پرسیار، یانی ابردوو، ابردووش وهستاوه و یه قینی
 تـ دا زاـ هـ، به هه موو توانامه وه هه وـ ده دم که له پوور وهـ ابردوو
 وه رنه گرم، مه به ستمه بیکه م به خهـ کی جیهانی ئەمـ، خهـ کی جیهانی
 ئەمـ بـ، ئەمـ شتـ کی ته واو بیندراو و زاندر او و و تراو نییه.
 ئاینده بـ ئاما نترین سهرچاوه ی نیگه رانی و دـ هـ اوکـ ی ئەمـ یه، ئەو
 ئەمـ یه ی ئاینده تـ یدا که رهسته یه کی خاوه، ملکه چی توانایه کانه مان
 نییه.

من ئاماژه ده نووسم، له باره ی ئاماژه وه نا نووسم.

13

نووسینی واقعی بیندراو لـ که وتنه وه ی زهینی ئارام و خـ شنوودیه،
 بهـ ام ده قی خه ونی، لـ که وتنه وه ی زهینی شـ هـ زاوه. زهینی ئارام هـ
 به خوـ نـ دـ وه ی ئەو نووسینه ده کات، زهینی ئارام نووسیویه تی، زهینی
 شـ هـ زاویش هـ به خوـ نـ دـ وه ی ئەو نووسینه ده کات، زهینی شـ هـ زاو
 نووسیویه تی.

له ده قی خه ونیدا هه ست ده دـ زرـ ته وه، هه ستیش زه مینه یه کی له باره بـ
 به ره مهـ نانی شاعریه ته، خه ون کرده یه کی هه ستیه له وه ی کرده یه کی
 عه قـ ی بـ ت، له گهـ ئەمه شدا بنچینه ی خه ون هه ست و واقعیه، بهـ ام
 واقع به و شـ وازه نا، که ده بیندرا تـ، واقع به و شـ وازه ی هه ست له
 ده قی په تیدا ئاماده ی ده کات، لهم بار و که شه دا خه ون هـ زی خه یاـ له
 نووسیندا بهرز ده کاته وه و کار له سهر لایه نه شاراوه کانی چاره نووسی

مرځف ده کات.

من څار او ده نوو سم، له باره څار او ده نوو سم.

14

ژيان له هه موو دنيا دا، جړړك چوونيه كي تځدايه، ده گونج څاير
نهريتي هه موو دنيا له ده قدا بکات به هي ځي، وهك بير و ماناش له
شيعردا نيمچه نزيکيهك له نځوان نه ته وه کاند ا ټگر هه بځت ه وايه،
به ځام شيعريهت له زماني نه ته وايه تيدايه. ماناي وځنه څاير له
ترپه و ټاوازدا كځ ده بځته وه و له ټوپه ځي زماندا ده ځسكځ، شيعر
ته نيا له زماني ځيدا شيعره، له هيچ زمان ځي تر دا شيعر نيه.
واته: له وه رگ ځاندا ناو ځي تر وه رده گرځت. ټده بځي جوانه، به ځام
شيعر نيه. له بهر ه ځي بځينه يي، چونكه ههستي زمان و ههستي
څاير و ههستي فرم له وه رگ ځاندا له بنيادي يه كه موه
ناگواز ځنه وه بنيادي دوو هم، ټگر شيعر څي ټم س ههستي تځدا
به ځاير نه بوو، شيعر نيه په يوه ندييه كي شيعريه.

زمان هه ځري بير و ځاكي نه ته وه يه، څاير څي له ځاي زمانه وه
جوانييه كاني نه ته وه ځاده گيه نځت، نووسين به زماني نه ته وه
ټينتيماي نووسره بځ نه ته وه كه ي، به كار ه ځاني زمان ده بځته ناو نه
و سه ربه ځي دا ه ځان و ټينتيمابوون وه رده گرځت، زماني دره وشاوه و
جوو ځدار له ده قدا ياني گه شه سه ندوو و دا ه ځندراو و دره وشاوه و
ځسكاو.

د ځينه وه له ځاي خو ځندنه وه وه، به به هره مه ندي نووسره وه رده گيرځ،
من كه له دا يك بووم و هاتمه ناو قسه كردن، وشي مردنم نه ده ناسي و
نه مده زاني واتاي چي ده دات، له خو ځندنه وه دا گه څشم به كر ځي
واتاي و ټاس ځانيم ناسي و به هره م لځ وه رگرت، چوومه ناخي وشه كه و
وشه كه ش هاته ناو ناخي من و بووين به هاتاي يه كتر ي.

ټو به چاوي مني ځواني و منيش به چاوي ټو جوانييه كاني ژيانم
بژارد، دواتر له گه ځ بينيني مهرگي باوكم گونجاند و ه ځنامه ناو
زمان و نووسين.

وشي دا يه و باب ه گه شترين و به ځاير شيعريه تيان تځدايه،
واتايه كي ځاسته قينه به رده وامين، ژيان به ټمانه وه ځشا ځ و
په يوه سته، له و ځوه ده ست پځده کات. واته: له شيعر ځيه وه، ژيان ځي
جوو ځنهر ي خودي شيعره.

من ناسين ده نوو سم، له باره ناسينه وه نوو سم.

15

ټر كي څاير ټوه يه گ ځان له ځوانين و نهريتي باوي كځمه گ ځاير دروست

بکات. واته: شگه بگه له وانين و گه يني چاژ بگه جواني. که جوانيشي خه شويست کرد له ناو کمه گادا، واته: ته واوي ژياني خه شويست و پهسند کردووه.

شگه يني به شگه که له ژياني پهسندکراو، به نام بيري توندوتيژي نا هوا، يان سيستمی ديکتاتي ري سياسي له ده قي شيعريدا هه ي خنک نهري فهزا و هونهري په تيه.

بيري توندوتيژي سياسي شيعري هه چووندار بهرهم د نه ت، هه چوونيش گرينگي به هه کاني لکدانه وهی توندوتيژي و زه بروزه نگ نادات، بگره ده يان خاته وو. قسه مان له هه چووني گياني نيه، که سووتان دروست ده کات و ده بيه ته بهرهمه نهري شيعري مانسي ههستي و دهروون نه شني ته سهوف.

شيعري تمان، بهرهمي بارود خي ئارامه، که جواني تدا خه م اندراوه.

شيعري هه چووندار، بهرهمي بارود خي شه ژاوه، که جواني تدا بزر کراوه.

شيعري هيچ نه ته وه يه کيش به هه چوونداري ناگا به غوربه تي ناخ و گياني بااي خي و مهزنايه تي وهرناگر ت. من تمان ده نووسم، له باره ي تمانه وه نا نووسم.

16

هيچ ئاسته کي جياکار له نه وان هه قيقه تي گه وره و داهه نراوي گه وره دا نابيندر ت، هه ميشه نووسراوي داهه ندر او له باسکردن و وو داوي بيندراو و بيستراو به هه زتر و کاريگه رتره.

به شگه له به شه کاريگه ره کاني ئه ده ب، هه خنه يه، هه خنه ش له کر کدا هه يه که بگه يشتن به ئاکامي بيري پگه يشتووي دهق و خسته وو ي پگهاته زيندووه کاني بهرزي شواز، ههروه ها ناوه ندي کارکردني دزينه وهی داهه نانيشه، ئه و بچوونانه ي له بير و شوازي دهقه که دا به ده ستيان دهه نه ت، ئاراسته ي دهقه که يان ده کاته وه و گوتاري خي داده مه زر نه، ئه و هه خنه گره ي تواني گوتاري ته ريبي خي له گه کاره ئه ده بيه داهه ندر او هه کاند دابه مه زر نه ت، دهروون کي به گهر د و ئاشقه.

هه خنه، دهق به ناسنامه ي کراوه ي ووون له سه ر بهرزي بيه کي د زراوه ي ناوه ند اده گر ت و پر ژه ي دامه زراندني پشنياز ده کات، پويسته دهرووني به گهر د و ئاشق به جي به نه و کاري له باره وه بکات، نه دهرووني له خن و نه خه ش.

دهرووني به گهر د و ئاشق، بينيني هه خنه يي تيدا ئاشکرايه،

سټراخکړی نووسين يارمه تی دېدا و ټامانجه بټ ټاشناکردنی. دېروونی لټخن و نهڅښ، بېنېنی ټهڅنېی ټېدا بزړه، سټراخکړی نووسين چېواشه دېکات و هټیه بټ بېلاټټېدا بړدنی. من پټکها ته دېنووسم، له بارې پټکها ته وې نا نووسم.

17

څټم وېک خودټکی بېرکېره وې له ناو څېا ټ و فېنتازيای دېقه کانمدا، هېموو بېنه ماکانی ټم څټدېرېټېنه شم له جووټې دېقه کانی څټمدا دټزېوه ته وې. دېتنی منی بټ شېعر بېوونی ټټدا دېبېندرټ، شټوازی گټټانه وې څېونم وېک بېنېاد و جووټټنېری نووسين وېرگرتووه، زمانېش وېک دامېزرټنېر و بېشټکی زېندووی دېقی ټاستدار و څېونی. هونېری کټلاژ و هېټټشتن و بېدوايې کدا هټټناني وټنې جټراو جټر، يان هټټنانه وې وټنه له دواي وټنه دېټته هټی ټارامي و ټاگري زېندووی گيانی و زېنېی څوټنېر.

جټرټک پېرتی و بايېڅنېدان بې يېکټتی با بېتم وېک ټهگزی کټوپټي پېټه و کردووه، ټم هونېره ش له شېعري کلاسيکی کوردیېه وې فټرېووم، له شېعري کلاسيکی يېکټتی با بېت نيې، بگرې يېکټتی دټټټ هېه، من ټم يېکټتی دټټټم گټټيوه بټ يېکټتی وټنه، لټچوون و له وچووشم گټټيوه بټ هټما و ټاماژې، هېروها مټسېقا و ترې و ټاواز له شېعري کلاسيکيدا له کټش و سېروا و بټگېوه دېبېندرټ، لای من جووټې وې وشې ټټکې بې يېکتر دېبن. مټسېقا و ترې و ټاواز پټکده هټټن. من ټهگزی کټوپټي دېنووسم، له بارې ټهگزی کټوپټي يېه وې نا نووسم.

18

سېرنجدانی هېچ شټټک بټ بېهرېمېند له سوودوېرگرتن بټبېش نيې، هېر شاعيرټکېش له ژيانی ټټټانه يدا زټرېټټ بوو، زوو سېرنجه کانی دېرېټي نه يېه شټ بارېکانی بگېن بې باري ټټټامان و ناخ ټوونېوونېه و جېهانېينی و بېهرې څېمټانېدن، درکاندنې. بټگومان کارېکې وېک نووسراوی ټاسايی پټه، بېټام وېک نووسراوی دا هټندر او بېټا هټ، چونکې نووسراوی دا هټندر او تېنیا بې ټټټامان و ناخ و ټوونېوونېه و جېهانېينی و بېهرې څېمټانېدن، مېزنایېتی وېر دېگرټ. شټې بېندر او و هېسټپټکراوې بېسوودېکان پټش ټه وې له نووسين جټگايان بکاتېه و بېسېر قسېکردن دا بېشيان دېکات. لېم بارېدا بېهټي قسېکردنېه و هټشيارمېندي نووسين له دېست دېدات، يان بېر دېوام بې پېله قسې بټ ديار دې سړوشټيېکان هېدېټټټټټ، کې شېعر بټدېنگيېکې خوداييېه، نا هټټټټټ ټم بټدېنگيېه خوداييېه ټم بې قسې بټنټ، يان بې ټاماژې و نېرم نادوټټ، بگرې بې تېواوی هټزي دېمی بېهټټټټ دېکات و

بارەکانی بـ دەستمایە نووسراوی داھـندراو بەتاـ دەبن،
من بـ دەنگی دەنووسم، لە بارە بـ دەنگیەو نا نووسم.

19

کتـبخانە کەسایەتی نووسەرە، من وەك بارستاییەك هـندە بەفری
کتـبم لەسەر کەوتوون، بەهرە ئەو کتـبانەم چـاوەتە هـشیاری و
کەڵەسەر، تا وەك کانییەك لەژـر گرانایی ئەم بەفرەدا، کە هاندەری
گیانە دەربووم و جـگەلەم هاوـشت.

لە دژوارترین کاتدا، کە زەبر و زەنگی واقع و دەسەـلات و سیستەمی
دیكتاتـری سیاسی ویژدانم دەـهـنجـنن. وەك منداـکی هەست بە شاـاوی
تـقـنەرکردوو، کتـبخانەکەم بە دـنیاترین قەـای پارـزگارکار
دەزانم، لەناویدا ئاهی پشٹیوانی و بەرگرم پـدا دـت و پشووی
ویژدانم خـش دەـت، هەست دەکەم پارـزراوم، هەروەها وەفادارترین و
جـی بـواترین ئەنوا، ئەنواي خەونە، هەر فەرماـشی ئەو ئەنوايە
بوو، هەـیـبژاردم بـ نووسین.

خەون لە چارەنووس دەپرسـت، بـ ئەو خەون دەبینم بـووبەـووی ئەو
پرسیارە گرینگە بـمەو سەرسامی چییە، یان من کـم، یان کەسەکانی
ناو بەهەشت و دـزەخ خـشی و ئازارەکانیان چـن.

پتر لە هەر کتـبـك قەرزاری خەونبیننی خـم، خەونبیننیشم تاکە
بەشـوازی کـ، هەمیشە لە نووسیندا من کاتی نووسینم، نووسین کاتی
من نییە، کە کاتـکی زـر بزر و تایبەت و هەستیارە، بەردەوام
خەونەکانم دـنە ناو چرکەکانی نووسین، فریشتە پەيامگەیهـنەر
هاوـوانین و هاوـنووسین و هاوـخەونبیننم دەـت و بـنوـنی ئـزانی
گیانم دەکات.

دوای تەواوـبوونی یەکەمین هـشنووسیش بـ ماوەیەکی دوورودرـژ
اـدەمـنم و بیر دەکەمەو بـ چەند هەفتەیهـك پشو دەدەم، دواتر
دەگەـمەو سەر هـشنووسەکە و پاکی دەکەمەو، ناویشانی بـ
دادهـنم، ناویشان وەك ووناکییەکی تیژ تـپەـه بـ شـنکردنەو
پانتایی و بنیاد و جووـهـکانی ناوەرـك و ناساندنی دەق، چونکە
بەـی ناویشانەو نووسین و بیننی نووسەر پـشـش دەکـت، واتا و
کـکی دەقەکە دـتە بەر بیر و خەیاـی خوـنەر.
من چارەنووس دەنووسم، لە بارە چارەنووسەو نا نووسم.

20

کـمەـك حیکمەت و گیانی پەتی و بیر و مەودای ئـستـتیکیم لە
کەلەپوور و شـنبیری کوردی بـ ماوەتەو، نمونە: لە حەیراندا

خا به ندى په يـهـو نه کړاوه، سهر به ند و ناو به ند و کرانه وهى دوا به ند هه يه. به گو گرتن و هـ شيار يه کى استه قينهى ترپه و ئاواز هه ستى خا به ندى لای حه يرانناس دروست ده بـت، هه روه ها له شيعرى ميللى کوردى و شيعرى کلاسيکى خا به ندى په يـهـو نه کړاوه، په يـهـو نه کړدى خا به ندى لای من نه زانين نييه، بگره وهـک مه به ست و هـونه ر گهـانه وه يه بـ هه ستى سهره تايى کوردى و هـه نايه تى کله پوور. له سپـتى کاغز و دابه شکردنى و نه دا هه ست و نيشانه کانى خا به ندى له ئاسته کانى دهر بـين له خه يا و زه ينى خو نه رى خود وريا ده ستنيشان ده کم.

نمونه: ستهى بـ کو ده چيت. ئم سته يه ئه گره نيشانهى پرسيار، يان سهرسو مانم بـ دانا. ئوه بـ گومان سته که ده ستنيشان ده کم. پرسياره، يان سهرسو مان. ئه گره يش هيچ نيشانه يه کم بـ دانه نا و به کړاوه يى هـ شتمه وه له م بار و بواره دا سته که ده بـته سته يه کى ئاستدار و دـ خگـ و زه ينى. من زه ين ده نووسم، له باره ي زه ينه وه نا نووسم.

21

تـ گه يشتن و تـ نه گه يشتن هيچ له ئاره زوى من ناگـ بـ ئه ده ب، له هـه گشتييه کانى هـونه رى خودايى و سامانى ژيان و هـه گزه کانى شـوه کارى ... تاد، خه يا ئاماده ده کم، له سهر ههر شه ش هه ست کارى پـ ده کم و ده يخه مـ نم. شـوه کارى به شـك نييه له سامانى جوانى، بگره خاوه نى سامانى جوانييه، شـوازيشى ناوه ندى سرووش و ئامازه وه رگرتنه بـ ته واوى هـونه ره جوانه کان. هـ و خـ و بـ شايى و سـ به ر و ووناکى و دوورى و نزىکى و گونجاندنى هـ نگه کان له به ره مى ئه ده بىى مندا ديار و ناديار ئه دگاريان دره وشاوه يه و به کار بردراون.

شيعريش گه يشتووه به چـ بوونه وه له ـ شنايى و سه داسه د کردار کى به ره مهاتووى جوانييه، جاروبار ووبه ووى ئم باره بوومه ته وه له کاتى گهرمه ي نووسيندا مه به ست و نياز ه کان دژوار ده بن، وون و ئاشکرا دـ خى نووسين وه رناگرن، داده مـ نم، سکـ چ ده کـ شم به سرووش و ئامازه وه رگرتن له سکـ چه کان ده گهـ مه وه دـ خ و بارى سهره تايى نووسين. مه به ست و نياز ه کان به وونى و ئاشکرا ده دوـ نم و شـوازيـك بـ ئه وپهـى زمان و ئامرازه کانى دهر بـين پـ شنياز ده کم. من جوانى ده نووسم، له باره ي جوانييه وه نا نووسم.

22

له تاکيدا نووسر له هه قيقه تى ژيان ده پرسـت و سهر به خـ يه،

سەربەستی تەواوی لە جـری بیرکردنەوه و خـ دەربـ یندا دەستکەوتوو،
 وێژدانی لە بـ یاری گوتن و هـزی شـواژدا ئاسوودەیه، سەرچاوەکانی
 دەگەـتـهـوه بـ ئەو ئازادی و ئازاییەیی خـی بە خـی داوه،
 پرسوویەتی: من بیرکەرەوه یەکم، شوـنـم لە ژیا نـدا چیه. نابم بە
 داماوێ هـیچ شـواژ و گرووپـکـ، سەردەمی گرووپ و قوتابخانە
 شیعریەکانیش بەسەرچوون، ئـستا سەردەمی شاعیری تاکە.
 من سەرچاوە دەنووسم، لەبارە ی سەرچاوەوه نا نووسم.

23

شاعیری ئەزمووندار کار لە ناو مانای ئامادەکراو ناکات، ئاماژەکان
 دەجووـنـ ینـ تا ئاستی پەرچوو دروستکردنیش سادە دەبـتـهـوه، لە
 سادەبوونەوه یدا دەگات بەخـ دەربـ ین و چـژی بوون، تەنیا مـرـقـه
 هەستیارەکانی ناو کـمـهـگا بایەخ بە شیعەر و درەوشانەوه ی گیانی
 دەدەن، هەستیارەکان خاوەنی دەروونـکی هـنگاو هـنگی ئاشتی ویستن.
 دەـیـ بەندە یەکی خودایی و سووتاوـکی پاکبوووەوه م لە هەموو
 شتەکاندا، خەونی سادە دەبینم، سروشتی کەسایەتیم وا هـکـهـوتـووه لە
 دانیشندا کەم بدوـم، گوـ بـ گفتوگـی دەورو بەر هـبـگرم، بـ ئەوه ی
 خـم ئەو بـدەنگیەم وەك پلان بـ ژیا نـم نەخشەـنـ کردبـت، خـی لەگەـ
 قـناخەکانی ژیا نـم ها تووه و لەدایکبوون و خودا بەخشیویا نە.
 بـدەنگی و کەمدوویی بووه تە بەشـکی سەرەکی لە ژیا نـم. زـر گـرـفـتـیـشی
 بـ ناومەتەوه، چاونا سی وام لـ است ها تووه. دوور، زـر دوور لەوه ی
 هـسوکەوتی لەگەـمدا هـبـت و تـکـهـ بە کەسایەتیم بووبـت، تەنیا
 بەهـی ئەم کەمدووییەوه قـی ئەستووری لـم هـگـرتـووه و قسە ی
 لەبارە مەوه هـبـزـکاندووه، بـ ئەوه ی هـیچ بار و بوارـکی بـ
 هەقیقەتیش هـشـتـبـتـهـوه.

وا هەست دەکەم لە بـدەنگیدا بە کرـکی بوون دەگەم، یان بوون
 نـهـنـیـهـکانی خـیم بـ دەدرکـنـ، خەونیش بە ئامرازـکـ دەزانم بـ باش
 حاـیـبوون لە هەقیقەت و واقع.
 من کرـکـ دەنووسم، لەبارە ی کرـکـکـهـوه نا نووسم.

24

شیعری نەوه ی پـشـه من هەرچیەك بووبن، بەـنـهـوه لە کـتـبـخـانـهـکـمدا
 پاراستووم، کە زـرـیـنـهـشیان یەکینی و یەك هەستـپـکردن و واقعی
 هـچـووندارن، بەلای منەوه جـگـای مانەوهن، وەك نووسین و بەرەهەمی
 نەتەوه شیای بە گەورەیی تەماشاکردن، ئەگەرچی لە بیر ی مندا
 کاریگەریەکی وایان جـ نـهـشـتـووه و نەبوونەتە ناوەند و مایە ی
 سوودبەخشین و جووـاندنی یادگە تا بەردەوام وەك خـیاـی جوانی
 گەشتی گەـنـهـوه م بـ لایان دووبارە بکەنەوه.

ئەوان شیعریان ستوونی بینی، یان بە ئاست و ئاراستەى بەرزبۆونەو، یان بە ئاست و ئاراستەى نزمبۆونەو، بـ جیاکاربۆون و خـ تازەکردنەو بە لـ زیادبۆونی ستوونی و ئاسـی و بازنەیی بینیم، بە یەكەم بینین و هەستپـکردنـکی تەنـك کەشی نووسینم بـ ناـهـخـسـ و ناچمە ناوی.

بینین و هەستپـکردن لەگەـ فەنتازیا و خەون دەخەمـنم، دواتر وەك ئەزموونـك لە هەناوی گشتی سەر هەـدەدا و دەبـت بە بۆونـکی خاوەن قەبارەى شیاو، تەبایی و گونجاندن و هـز دەبەخـشـتە کارەکانی دیکەم.

من کەش دەنووسم، لەبارەى کەشەو نا نووسم.

25

شاعیرانی کلاسیکی کوردی، بە تـگەـیشتنی ئاستەقینەى شیعەر، وونتر و داھـنەرانەتر لە شاعیرانی ئـستا بایەخیان بە ئەوپەـی زمان، ئـستـتیکای زمان داو، تەماشای هـگرېوونیان بە ئەوپەـی زمان و ئـستـتیکای زمانەو بەکە، گەیشتون بە ئاستی دەروونـشنى و تـگەـیشتنی وونـی زمان لە دەقی ئەدەبیدا.

زمانی کەم وـنە و دەسەـاتداری شیعری کلاسیکی منى بەكـشى ناوچەقى زەمینەى بە پیت و هەوايەكى نوـ کرد، ئەزموونی خـی لە ئامادەبوونـکی وونـش و سروشتی و پـ هـنگتر پـ تاقى کردمەو.

کرـکی ژيان و مردن بە نەدـزراوہی ماوہتەو، هەروہا زمانی شیعری کلاسیکی کوردیش.

زمان لە شیعری کلاسیکیدا ئاست و ئاراستەى لەبارى وەرگرتوو بە تەواوی لایەنگیریم، شاعیری هاوچەرخ لەناو زمانی شیعری کلاسیکی قاـ نەبووبـتەو، ببـای ببـ ناگاتە هیچ سەرکەوتن و پـشـکـشکردنـکی هـشمەندانەى زمانەو.

دەمەوـ لە وشیارى نووسیندا، کە دەربـین لە خەم و ھونەر و دەروونی کوردی دەکات، زمانـکی نزیك لە شیعری کلاسیکی یشەدار و فرە ئاسـی، ئەگەر بتوانم داہـنم، یان بەکاربەـنم. وەك شـواز نا، وەك گیان و زمان و سرووش و پرسیارە گەردوونی و چارەنووسسازەکان. دەچمە ناو کلاسیك و خـی دەرچوون دەدـزەمەو.

واتە: ئەوپەـی زمان و خەیاـی بینین.

لە دەقی خەونیدا زمان ئـستە دەکاتەو و کەشوەواى تەسەوف دادەکشـنـتە ناوہوێ تاک و مانا چەسپاوہکان ئادەكـشـتە ئاقاری گـان و بارگاویان دەکات بـ جووـاندن.

ئەمەش بە لووتکە گەیشتنی شیعرییەت و جـبەجـکردنی ئاسپاردەى جوانی

و به پیتکردنی هوه که یه تی. جوانیه کان قهواره یه کن بـ
 ئازادکردنی مرځ و ئه ندځ شوی ئه فسانه یی و نووسینی ئازاد.
 له ده قی خه ونیدا مانا هه مه چه شنه یه، خه یا پهرځان ناکات و
 بانگه وازه بـ خوځاندنی جوانیه هه می شه ییه کان و به ځز ځاگرتنی
 به ها تا هه تاییه کانی ژیان.
 من ئه فسانه ده نووسم، له باره ی ئه فسانه وه نا نووسم.

26

من سهر به ههچ ئایدځ لځیا یه ک نیم و لایه نگری ههچ حزب کیش نابم. به
 نان و ئاوی، ویست و ځ بوونی ځم ده ژیم، ئه م ځاگه یاننده دځی
 شځری ده وځ، شیعری بځگه رد دځی شځره. دا هځنهری ځاسته قینه له سروشتی
 ځیدا که سځکی یاخی و دژه ده سه ځاته. من شیعری بځگه رد به ره م
 ده هځنم، شیعری بځگه ردیش پشت به نوځبه خشی کځمه ځگا ده به ستځت.
 کځمه ځگا له نوځبوونه وه یدا دځی شځر ده دځزځته وه و ده یبه خشی ته
 دا هځنهری ځاسته قینه.

نووسهری ئایدځ لځیست به وه تاوانبارم ده کهن، که دوورم له کځشه و
 مه سه له کځمه ځایه تییه کانه وه، منیش به هه موو ئاست و ئاراسته یه کځم
 پاراستووه له فریوی ئایدځ لځیا و هه راسا نکردنی ئه م جځره
 تاوانبارکردنه. ئه ده ب به گیانی په تی و جوانی ده زانم، ځ
 به دوورگرتنیش له ئایدځ لځیا به هه قیقه تی ئه ده ب، له ځځگای
 هه قیقه تی ئه ده بیدا بیر له جیهان ده که مه وه. گرفته کانی له خا ځځکدا
 کځ ده که مه وه ئه می ش خا ځی هځزی نووسین و دره وشانه وه ی خه ونیه. ئه و
 چه مکهی مه به ستیشمه بیگه یه نم په راوځزی ناکه م، بځ دوودځی وه کځ
 به رزاییه ک پیشانی ده ده م و ده ریده بځم. ویستوومه خه ون بکه مه
 که سایه تی چالاک و ځووبه ځووی ژیانی بکه مه وه، دره وشانه وه ی خه ون بینین
 له کوځوه دځت، من به بځ خه ون بینین له نووسیندا ههچم پځ ناکرځ و
 ههچ به ههچ ناکه م، هه می شه به دوا ی ناوه ندی دره وشانه وه ی نووسین وځځ
 و مان دووم، ئه ی خودایه من مرځځکی به باوه ځم، بمگه یه نه
 ده روونځځځنی نووسین، په یامبه ره کانیش مرځځی به باوه ځ و گه وره ترین
 خه ون بین بوونه.

من گیانی په تی ده نووسم، له باره ی گیانی په تییه وه نا نووسم.

27

ئه ده ب به سه رجه م شته کانی ناو کځمه ځگا پځوه ننداره، به وانه وه
 بوونځکی دره وشاوه یه، نا توانځ له ناو دوا که وتووی کځمه ځگا ده رپه ځځ
 و ځی وه ک ده قی شارستانی ئه زمووندار پیشان بدات، له گه
 گه شه کردنی کځمه ځگا گه شه ده کات و ئه زموونی هاوتای شارستانی به ده ست

دهه‌ن، په یوه نډیه جگیره‌کان هه‌ده‌وش‌ن‌ته‌وه، په یوه نډی نو
داده‌مه‌ز‌ن ب به‌وه‌چوون.

توانای گ‌ان له ژیان ئاسان نیه، هه‌روه‌ها گ‌ان له ئه‌ده‌دا چ‌ند
باره گ‌رانترو و دژوارتر، داه‌نهری سه‌یر و سه‌رسو‌ه‌نهر، که ده‌گه‌نه
دوایین پله‌ی داه‌ن‌ان و ده‌روون‌ش‌نی. بابه‌ت و هونه‌ره‌که‌یان ته‌واو
خ‌ما‌ی و وه‌گیراوی ناو ژیانی گ‌رم و قوو‌ای بیرک‌ردنه‌وه‌ن، ب‌یه
وه‌ک ده‌قی سه‌رسام‌که‌ر خو‌نهر قبوو‌یان ده‌کات و به‌ئهموونی
به‌رده‌وامی خ‌ی ده‌زان، له چاوگ و سه‌رچاوه‌ی کولتووری پ‌جمو‌وو‌ی
ک‌مه‌گا نیشانه‌کانی هونه‌ر و جوانی پ‌کاوه، کولتووریش هه‌میشه
ش‌ش‌گ‌ه، به‌رده‌وامیش له‌گه‌ بوون و په‌ره‌سه‌ندن که‌ره‌سته‌کانی
به‌وه‌چوون به‌ره‌مدار ده‌ب‌ت.

بابه‌تی ئه‌ده‌بی هه‌رچه‌نده خ‌ما‌ی و له‌ناو جه‌رگه‌ی ژیان‌دا
هه‌ب‌ژ‌ردراو ب‌ت و هونه‌ری ت‌دا بد‌ز‌ته‌وه ده‌رگای به‌جیها‌نبوونی
فراوانتر به‌وودا ده‌کر‌ته‌وه، به‌قه‌ناعه‌ت‌تریش وه‌رده‌گیر.
من گ‌ان ده‌نووسم، له‌باره‌ی گ‌ان‌ه‌وه نا‌نووسم.

28

ته‌واوی ژیانم خستووه‌ته خ‌مه‌ت شیع‌ره‌وه، هه‌ر ب‌شیع‌ریش ژیانم ده‌و،
به‌ه‌ی ئه‌م خ‌ته‌رخان‌ک‌ردنه‌ش‌وه ز‌ر گ‌چه‌م پ‌کراوه، له‌مه‌ش‌دا خودا
یارم بووه و د‌شادم به‌وه‌ی ئه‌وانه‌ی گ‌چه‌یان پ‌کردووم هه‌ر
هه‌موویان ئه‌وانه‌ن، که له‌په‌راو‌زی ئه‌ده‌دا کارمه‌ندن، یان خو‌نهری
ته‌مه‌ن.

داه‌نهرم ز‌ر له‌به‌ر چاون، له‌ژووری ک‌ت‌بخانه و نووسین‌دا و‌نه‌ی
ه‌ند‌کیانم هه‌واسیون، له‌خه‌مه‌ نیش‌تووه‌کانی سه‌ر ده‌موچاویان ورد
ده‌بمه‌وه سرووش و خه‌ون و خه‌یا و وشه‌یان ل‌ده‌د‌زمه‌وه و له‌شیع‌ردا
به‌کاریان ده‌ه‌نمه‌وه.

نه‌شمویستووه ب‌م به‌که‌س، ب‌گ‌ره ویستوومه به‌و گ‌ایانه‌دا ب‌م، که
ئه‌وانه‌ی له‌به‌رچاوم گ‌رتوون پ‌ی گه‌یش‌تون به‌شیع‌ریه‌تی په‌تی و
ده‌روون‌ش‌نی.

من ده‌روون‌ش‌نی ده‌نووسم، له‌باره‌ی ده‌روون‌ش‌نیه‌وه نا‌نووسم.

29

ه‌خنه‌ی بنیادنه‌ری کوردی نا، ب‌گ‌ره په‌راو‌زه‌کانی ش‌نبیری کوردین،
ت‌په‌ک‌قسه‌ی له‌هیچه و په‌لاماری ب‌مانا و ب‌بنه‌مان، ده‌نا یه‌ک‌ک
له‌م په‌لامارده‌ره هه‌ب‌ز‌کاوانه ئه‌وه‌قیقه‌تبین و بو‌ل‌ریه‌ی لا‌دروست

ده بوو ځووبه ځووی ده ځکم بېتهوه و گومان بخاته تانوپ ځ و ځایه ځی
بوونی، لځکدانه وه کانی بځوا به بهرانبه رکه ی به ځنځ بنیادی
بهره مهاتووی شته ژاوه.

من بځ ځم زځر ځځزم له داه ځنهرانی پځشه ځم گرتووه، بهرده و امیش
ده بم، بځواشم به وه هیه مملانځ له ئده بدا ناتگه یه نځته هیچ و
ځه وایی تځدا نییه، بگره خودناسی و بهرده و امبوون و سووربوون و
نیازپاکي ده تگه یه نځته ئه نجام ځکی سهرنج ځاکځش، ئه وهی تا ئځستا من
پځمزانیبځ و ئاگاداری بم له مځژووی شیعی کوردیدا، هیچ شاعیر ځک
به قه د من تووشی شه ځ و گځچه ځ و قسه ی له هیچه و دهمه ځبه ست و
په لاماردان نه هاتووه، به ځام هه قیقه تبین به سر ئاژاوه و بځتوانایی
په راو ځزه کان ځه ت ده بځت و ځی ده سه پځنځ و ددره وشته وه.

هه ځبز ځکاوه به سهرچووه کان په لاماری ناشارستانی ئه زموونی پته وی
جواننووسه کان دده ن، ځ مځشوله ش ته نیا له ناو نځرگزه جا ځدا
ده نگ ځکی نه شازی لځوه دځ، به خه یا ځی به تا ځی بوون ځکی کاتی بځ ځی
دروست ده کات، ده شیندر ځ په لامارده ره هه ځبز ځکاوه کان ده که ون و
وه جاخکو ځر ده مځننه وه، ده قی پته ویش وه ځشمش ځری هه ځکځشراو دځته ناو
ژیان و تځکه ځ به جوو ځانه وه کاریگه ره کان ده بځت، دواتریش ده بځته
هه ځمای مه زنی و دره وشاوه ی نه ته وه که ی.

له گه ځ ئه مه شدا، ځه خنه گرانی بنیادنه ر ځووبه ځووی ئه م په لامارده ره
به سهرچووانه بوونه ته وه، ناچاری شه ځ و گځچه ځیش کراون له پځناو
پار ځزگاریکردن له ئده بی په تیدا.

به سر پلان و پیلانی دوژمنان و په لامارده ره هه ځبز ځکاوه کان سر
ده که وم، به هه وځ و کځششی له دځه وم بځ شیعر به سزای داه ځنانیان
ده گه یه نم، به بینینی داه ځنان قه ځمی ده ست و پځیان ده شکځ.

ځه خنه دوو باوه ځی نییه له گه ځ ده قه، یان له گه ځی نییه، یه ځ باوه ځی
به تینی هیه ئه میځ کارکردن و بځواه ځنانه له ناو ده ق.

ځه خنه ی ځ نیشاندهر و مه به ستی دهره کی و قسه ی له هیچه و په لاماری
بځ مانا و بځ بنه ما، جځگا و متمانه ی له ناو ځځشنبیری په تیدا نییه،
به تا ځکردنی ځق و کینه و بځتوانایی و که مسهری و ئیره یی و
ځخه ځه تاندن و ویزدان کوځریه.

هیچ نیاز ځکی هاوبه ش و ئاماژه یه کی گرینگیځ له نځوان قسه ی له هیچه
و په لاماری بځ مانا و بځ بنه ما و ده قی ئه ده بی په تیدا نییه.

هر که سایه تییه ځ گیانی به ئه ده ب و هه قیقه تبینین و پاکي و جوانی

داگیرساب، به هیچ جـرگـه دەرگای ئازاوه و ناشیرینی و دووـووی ناخاته سەر پـشت، هەر کەسایەتیەکیـش بـچوونی ئازاوهـچـتی له دەر ووندا وابـت، هـشتان به ئەقـی پاشکـی و داردهستی و دـاگرتنی ئەم و ئەو بهـووه دهـچـت.

بـ شیعریهت تـدهـکـشم و نایهـمه سهـنگهـری قسهـی له هـیچه و پهـلاماری بـ مانا و بـ بنهـما، قهـهـمی لـ ناچووـنـم، بهـکارـکی بـهوودهـشی دهـزانـم، جهـنگان لهـگهـ جـماو و پهـراوـز و بـبار و لـخنـبیر و قـپهـچی و خهـمهـگـووی ئەدهـبی و پاشخاـپهـرگ و وێژدان کوـران. من تـانوپـ دهـنووسـم، لهـبارەـی تـانوپـوه ناووسـم.

30

بـای بـبـ بیرم بـ ئەوه نهـچووـه بـمـ لهـم کردار و بهـکاربردنه یهـکهـم کهـسم، یان ئەم هـونهـره لهـ وانینی منهـوه خوـقاوه، پـشـهو و هـمای ئەو ووداو و دیاردهـیهـم، ئەم جـره خهـیا کردـانه، بهـ نهـخـشی کوشنده و گران و لهـناو بهـر دهـزانـم، بـگـره ههـموو خاـهـکانی گـانـکاری لهـ درهـوشانهـوهـی شیعریهت دهـبینـم و بهـس. شاعیری خاوهـن دیدگای وون و بهـهـز و جواندا ژهر بهـئامـازه و ئـشنایـی هـیچ بـیار و مهـرجـکی سهـپـندراو ناووسـت، ئهـرکی دهـوهـته ئیش بـ کتـبی کـمهـایهـتی و ئابووری و هـزری و ئایینی و زانستی و پهـروهـردهـیی و یاسایـی و سهـربازی و مـژووـیی و فهـلسهـفی ... تاد، بکات و بهـ تیراژی زـبـاویان بکاتهـوه، کهـناـهـکانی اـگهـیانـدنیـش بخاتهـ خزمهـتیان.

ئـهـرکی شاعیر یهـكـ شته، پهـیوهـندیـهـکانی مرـق و ژیان و جیهان بدـزـتهـوه، ئەم دـزینهـوهـیهـش جوان بنووسـت و بیگهـیهـنـت، اـدهـی ئاگادارکردنهـوهـی هـزی و شهـی کاریگهـری و شوـن جـ بهـتـلهـسهـر ههـست و ئاراستهـی ئـستـتیکای کـمهـگاوه. پرسیاره کاریگهـرهـکان بکات و ئامادهـبوونی تاقانهـی خـی بپارـز.

ژیان بهـرگهـی مانهـوهـی گرتووـه و دهـگرـت، شیعـریش نهـگهـتهـوه بـ منداـدانی ئـشـبیری پـهـتی و بهـسووی سروشتی تـ نهـپهـت دهـبـته لاسایکهـرهـوهـیهـکی یهـجـار بـ بایهـخ، یان کهـناـی اـگهـیانـدنی بـوپاگهـندهـی پووکاوه.

ههـرچی هـی بهـختهـوهـری ههـیه، دهـسهـمات و سیستمی دیکتاتـری سیاسی لهـ مرـقـی دهـروونـی شـنیان داگیرکردووـه. مرـقـی دهـروونـی شـنیش ئەم لهـدهـستچوونهـی لهـخهـوندا بهـدهـست دهـهـنـتهـوه.

پـویسته ئـمه خهـون بهـجـرگـه لهـناو دهـقی ئەدهـبیدا بهـکار بهـنـین پهـیامهـرگـر بـوای پـ بهـنـن و لـمان وهـرگـرن، توانای بیرکردنهـوه و ووبهـووبوونهـیان لهـ ناخدا دروست بکهـین.

له پـناوی به جوانی اـگرتن و هـشتنه‌وی به‌های شته‌کاندا، شاعیر به دادپه‌روه‌رکی دانا ده‌زانم، پـویسته له‌م دـخه‌شدا بژی و بمـنـته‌وه، مه‌شقی مه‌یدانخوازی شایسته بکات.

شوـنی اـسته‌قینه‌ش بدا به شیعری په‌تی و بـگه‌رد، که خه‌ون و جوانی و مانا و ناـه‌زاییه له کرداره ناـجـره‌کان، ده‌نگ هـهـبـینه له بـده‌نگیه گشتیه‌کان، جوانیه‌کیش هـت ده‌کاته‌وه مانای تـدا ناوه‌ژوو کرابـته‌وه. من به‌ها ده‌نووسم، له باره‌ی به‌هاوه نا‌نووسم.

31

هه‌موو بوونه‌وه‌رکـ خا‌کـکی خـگونجا ندنی خودی هه‌یه، بـشی هه‌یه بـ خـگونجا ندنی له‌م خا‌که‌یدا تایبه‌تکارییه‌کانی خـی بپارـنـت. من تایبه‌تکاری ده‌نووسم، له باره‌ی تایبه‌تکارییه‌وه نا‌نووسم.

32

په‌یامی اـسته‌قینه‌ی ئه‌ده‌ب ده‌سه‌اتی ده‌قی خه‌ونی به‌هـز ده‌کات و ده‌یکات به هـگه‌زکی گرینگی پرسیارکردن له ژیانی جوان، که بوونی مرـف پرسیارکی کاریگه‌ره له‌ناوکی بوون ده‌کرـت. مه‌سه‌له‌ی گیانی و جوانی له هونه‌ره‌کانی نووسیندا هه‌میشه خه‌بات و جـشی ژیانی که‌سی جوانیبینه، له ده‌قی خه‌ونیدا ژیان به‌های پـکه‌اته‌ی جوانی وه‌رده‌گرـت.

شیعری بیرکردنه‌وه‌ی پـ له جووـه‌ی هاوتا به جوانی، وانین و دره‌وشانه‌وه‌ی له گیان و خه‌ونه‌وه دا‌ژاوه، که جووـه و مانا و به‌هاکان له گه‌ردوون و ژیان و مرـف به‌چهند ئاست و ئاراسته‌یه‌ک وه‌رده‌گرـت، فره پاـه‌وانیه‌تی له‌یه‌ک پاـه‌وانیدا ئاماده ده‌کات، ده‌یهـنـته ناو ململانـ و جه‌نگی توندوتیژی هه‌میشه‌یی، تا خودی شاعیر ده‌رباز بـت له تاکیه‌وه بـ ناو شناییه پـ ته‌لیسمه‌کانی هاوتابوون، یان هـز و ئاره‌زووی وو له زیادبوون و چاوه نه‌سره‌وتوو‌ه‌کانی به‌رده‌وام له گـشه له‌بیرکراوه‌کاندا داگیرساوه، خودی شاعیری خاوه‌ن وانین و جیهانبینی به‌هـی بارستی کاغزه‌وه هه‌ست پـده‌کرـت و وه‌ک ژیانی جوان ده‌بیندرـت.

له ده‌قی خه‌ونیدا شاعر نه بـ ئاینده ده‌چـ، نه بـ ابردوو، بگره هه‌موو کاته‌کان ووگه‌نمان بـ دـزینه‌وه. بـگومان هه‌ر شاعیرکـ بیه‌وت به‌و شـواز و ئاست و ئاراسته‌یه بنووسـت، پـویسته ئه‌وه له‌به‌ر چاو بگرـت، که قووـبینیه‌که‌ی له ئاست کـشه هه‌بووه‌کانی ئه‌و ژگارهدا بـت، که ده‌بـته خوـقـنه‌ری باره نا‌هه‌مواره‌کان، یان باره جوانه‌کان.

له باری یه که مدا ناهه مواری ده بته مایه هه چوون و توندوتیژی نووسین.

له باری دووه مدا جوانی ده بته مایه ئارامیی بیرکردنه وه و خو قاندنی نووسین.

ئه وهی پوویستی به قسه ل نه کردنه، ئه مای شارستانی و وونا کبیری له هه موو بار و د خه کانی پشتردا سه رسو هه نه رتره، شارستانییه ت ته کنه ل ژیا بیری جوانی ناش و نیت، به پچه وان هه گه شه پده ری بیری جوانی و م تیف و و نه و خه یا و گفتوگ و به خته وه ری خه ونه. له ده قی خه ونیشدا یه کگرتنه وهی گشتی به شه جیا جیاکان ده د زر ته وه. ململان ی وانین ش ه ژاو و بار مردوو، له گه وانین و وون و بار زیندوو نو زاده ی د زه ره وه له گفتوگی له یه کنه گه یشتن. له ده قی خه ونیدا، له جه نگی توندوتیژی له گه خ تدا، ده توانیت خ ت هت بکه یت، ئه و ش واز و ئاراسته باوه ی پت نووسیوه، فای بده یته پشت نووسینه کانی له پشترت، به ش واز و ئاراسته یه کی ته واو جیاکار و نو به خش ب یته ئاخاوتن و گ ان ک له ابردوو خ ت به ره م به نیت، به ام ئه و گ ان ه چن به رپا ده بته، کام ه و ش وازی ده رب ین فای داونه ته وه له نه ناسراو ییه وه ب ناسراوی، له دخی وه ستاو ب دخی پ بزاوت.

له نووسینی ئه ده بی استه قینه دا پوویسته به ته نیا جوانی ببیندرت. شیعی سه رده م ک له مه و پشی کوردی مانسیان ه بیری له گه ردوون و ژیان و مر ف کردوو ته وه، له ناوه ر کدا له گه هه لومه رجی واقعی ساده و ساکاردا ز ر گه رم و گو و هه چووندار بوون، که چی له شیعییه تی زمان و م رکی ش وازدا به پچه وان هه ساردوس بوون، نه یان توانی م رکی ش واز و شیعییه تی زمان ئا و ته ی زه ین بکه ن و بیکه نه وه، بیرکردنه وه کانیان به ش وازی خه ونی بخرنه ناو نووسینه کانیان، که گه وره ترین ه ش ئه مه بوو ب ئه وهی نووسینه کانیان وه ک نووسینی داخراو بم ننه وه، نه گه ن به ئاستی ده قی فره ئاست و ئاراسته یی.

وشه له شیعه رکاندا یه ک ئاس ی دراوه ت، ئه میش ئاس ی ووکesh و یه ک مانایی وشه که یه، له ساکارترین ش وازدا جیان هشتوو، ئامازه ستوونی داده به زت، به هه مان ش وازی ستوونیش دته ناو بوونی یه ک ئاس ی نووسین.

ئاس ی فه نتازی و ده ستوه شان دنی دا ه نانی بلیمه تی تدا هه بزر کاو و گه شه نه کردوو. واته: وه ک چ ژ به کاربردراون نه ک وه ک د زینه وه، ه نکه ه کار ک، یان یه ک له ه کاره کان ئه وه بته، که واتا و ه زی

وشه‌یان ون کردووه، نه‌یان‌توانیوه که‌کی باش و داه‌نه‌رانه له
ئه‌زموون و م‌رکه زمانیه‌کانی ق‌ناخی شیعی کلاسیکی وه‌ریگرن.

ده‌قی خه‌ونی له مندا‌دانی م‌ژووی مردوو له دایک ناب‌ت، هه‌ست به‌وه
ده‌کر‌ت سه‌ختی و دژواری سروشت و زه‌برو زه‌نگ، نووسهر ده‌ترس‌ن‌ت،
هه‌میشه هه‌وی جوو‌اندنه‌وهی دیمه‌نه پ‌ک‌شمه‌ک‌شمه‌کان ده‌دات، باره
به پیته‌کان به وریایی و زیندوویی وه‌رده‌گر‌ت به زمان‌کی ته‌واو
ئه‌فسوون و جادوویی داب‌او له زمانی کاره‌کانی پ‌شووی خ‌ی ناخی
پ‌شک‌ش ده‌کات، وه‌ک خود‌کی ه‌شمه‌ند و سه‌رچ‌ئهم و ئه‌و له
بیرکردنه‌وه‌کانی خ‌ی ده‌س‌ته‌وه، شته زیندووه‌کانی جیهان له ده‌قدا
ده‌کات به هی خ‌ی، خو‌نه‌ریش بازنه‌یی ده‌یخو‌ن‌ته‌وه و ستوونی له
ئه‌زموونی خه‌ونه‌که نزیك ده‌ب‌ته‌وه. پاشان ده‌چ‌ته ناو که‌شوه‌وا و
ل‌کدانه‌وهی ئاس‌یی، چونکه ده‌قی خه‌ونی له خولانه‌وهی به‌رده‌وامدایه،
شیعرییه‌تی زمانیش ک‌کی ئ‌جگار گه‌وره و سه‌ره‌کی ده‌بین‌ت له
پ‌که‌ه‌ته‌ی و‌نه‌ی سه‌رسو‌ه‌نه‌ر. که هه‌موو هه‌بووه‌کانی زه‌مینی
ق‌زتب‌ته‌وه و ئاس‌کانی نادیاریشی دووچاری ‌او‌ه‌شاندن کرد‌ب‌ت،
به‌ه‌ی ئه‌وه‌ی تاکی له‌جیات‌ی ک‌ به‌کاره‌ناوه.
من ناوکی بوون ده‌نووسم، له‌باره‌ی ناوکی بوونه‌وه نا‌نووسم.

33

شیعر له ژیان و بینینی کورددا ‌و‌ ئاماده‌یی و کاریگه‌ریی خ‌ی
سه‌لماندووه و خاوه‌نی شو‌نی ناوه‌نده، له‌به‌ر ئه‌مه‌شه وه‌ک دیارده‌یه‌کی
پ‌ویست و دامه‌زر‌نه‌ر ته‌ماشای ده‌کر‌ت، ئهم ته‌ماشاکردنه‌ش وای
کردووه له چالاکیه‌کانی بیرکردنه‌وه‌ی ک‌مه‌گای کوردیدا، شیعر
پ‌شه‌نگی وه‌ریگرن‌ت و ز‌رینه‌ی شته‌کانی له‌سه‌ر دابمه‌زر‌ندر‌ت، ئهم
دامه‌زراندنه‌ش ده‌گواز‌ته‌وه ناو ژیا‌نی شیعر، شیعریش پ‌ژه‌یه‌که
له‌م‌ژه به‌رده‌وامه، ئهم هه‌و‌انه‌ی له‌مه‌ودواش ده‌در‌ن، ت‌که‌ به‌و
هه‌و‌انه ده‌بن، که له‌مه‌وپ‌ش پرسیار بوون و له ژیان کراون،
به‌رده‌وامیش پ‌ژه‌ی شیعی پرسیار ترسناک و ورووژ‌نه‌ر له ژیا‌ندا
ده‌کات و مه‌رگ له ژیا‌ندا ئاماده ده‌کات.

مه‌رگیش ترسناک و سه‌ره‌کیت‌ترین ه‌یه ب‌ ده‌اوک‌ی داه‌نه‌نان،
ئاماده‌کردنی ئهم مه‌رگه‌ش ه‌زی شیعره ب‌ ‌و‌وبه‌ووبوونه‌وه‌ی له‌گه‌
گرفته‌کانی ژیان و مان.

ژیان و بوون چییه. پرسیار‌که و چه‌ندان بیرمه‌ندی دووچاری
به‌دوادا‌چوون و سه‌رگه‌ردانی کردووه، ئه‌گه‌رچی له ‌گای ئهم
پرسیارکردنه‌وه گه‌ل‌ک به‌ره‌می سوودبه‌خشیان خستووه‌ته‌وه، به‌ام
گه‌وه‌ه‌ری پرسیاره‌که پ‌سرووش و خه‌یا و ت‌امان و خه‌ون و

سهرسامیه، هەر بیرمه‌ندك شـواز و ئاستـكى بـ داناوه، له به‌زاییه‌كه‌وه وهـامه‌كه‌ی ده‌بینـ، ئه‌و پرسیارانه‌ی له ده‌قدا له ژیان کراون، له زه‌ینی خوـنه‌ردا جـگیر ده‌بن، دواتر ئه‌م پرسیاره ده‌بـته هـ و ئامانجی پرسیارکردن لای خوـنه‌ر و نزیکایه‌تییه‌ك دروست ده‌که‌ن له نـوان نووسه‌ری پرسیارکه‌ر و خوـنه‌ری پرسیارلـکراو و پرسیارکه‌ر، که بوونی مرـف پرسیارـکی کاریگه‌ره له‌ناوکی بوون ده‌کرـت.

له ده‌قی خه‌ونیدا په‌یوه‌ندییه‌کانی نـوان هه‌ست و وـنه ده‌دـزرـنه‌وه، په‌یوه‌ندییه‌کانیش له‌سه‌ر بنچینه‌ی خه‌وندا دامه‌زراون، واته: ئه‌و وـنانه‌ی له ده‌قی خه‌ونیدا دروست کراون، زیاتر ئه‌و وـنانه‌ن، که له ژیانـی سه‌خت و یاخیـ ژانه‌ماندا ئاماده‌ییان وه‌ك شتـکی دوور هه‌یه و به‌ره‌هه‌ست نین، خه‌ون بوونی نییه له‌ناوه‌وه‌ی خـت نه‌بـت، هه‌روه‌ها شیعـریش.

من سرووش ده‌نووسم، له‌باره‌ی سرووشه‌وه نا‌نووسم.

34

نوـبه‌خشی بار و بوار و کار و کرده‌ی خوـقاندنه، به‌رده‌وام له زه‌مینه‌ی به‌بـوادا گه‌شه‌ده‌کات و که‌رهسته‌کانی ده‌گـگـت به‌مه‌به‌ستی جیهان‌بینی و دـزینه‌وه‌ی په‌یوه‌ندی نـوان باره‌کانی هه‌ست و بیرکردنه‌وه و خه‌ون، خودی هـشمه‌ندیش هه‌موو جووـانه‌وه‌یه‌ك له‌م گـشه وونا‌که‌وه ده‌بینـ و هه‌وـده‌دا بیخه‌مـندـ، به‌ام به‌چ هـز و ئه‌فسوون و جادووویه‌ك ئه‌م بینـانه ده‌گـگـت بـ ده‌قـکی ئه‌ده‌بی و هاوچه‌رخـی و هـسه‌نایه‌تی تـدا ده‌پارـزـت، ئه‌مه‌خـا‌ی کارکردن و به‌جـهـنـانی داھـنـانه، له‌هیچ بار و بوارـکیش چه‌مکی نوـبه‌خشی نابـته واقیعه‌کی دانپـدانراو به‌بـ ئاکارـکی بیرـی و فه‌لسه‌فی و کولتووریـ وون.

له‌گه‌ ئه‌مه‌شدا به‌من وایه بـ شیعـر زاراوه‌ی شیعـریه‌ت په‌سند و گونجاو و پـهـما و سرووشتره، چونکه ناتواندر بـوا به‌وه بهـندر شاعیری نوـبه‌خش تا قووـایی مانا و فه‌زا و اچـه‌کاندنـی وشه‌له‌بـه‌ت و مـرکه‌زمانیه‌کانی خـیدا شـگـگـنه‌بـ و جه‌نگی توندوتیژی اـنه‌گه‌یانـدبـ به‌رانبه‌ر ئه‌وانه‌ی له‌زمان و نووسین و داھـنان گلاون، به‌ره‌و ووبه‌رـکی سامناک مل ده‌نـن، یان ناتوانن له‌ناو گه‌رمایی گیان، گه‌وه‌ه‌ری خـبوونی بدـزنه‌وه، که خـبوونی سه‌روه‌ری شیعـریه‌ته، ئه‌گه‌رچی نوـبه‌خشی ئه‌نجامـکی دیاریکراوی نییه، به‌رده‌وامیش گیروگرفت ده‌نـته‌وه له‌به‌ر ئه‌وه‌ی که‌رهسته‌کانی ده‌ربـین ده‌گـگـدرـن و فه‌نتازیای هه‌مه‌جـری لـ ده‌خوـقـندرـت، به‌مه‌یشه‌وه نوـبه‌خشی

ساده‌ترین مافی مرځه، که ت له ماتهوه دهردهچیت ب سهر کار به‌شداریه‌کی استه‌وخه له کار و کرده‌ی نو به‌خشی، که له کار ده‌گه به‌یته‌وه ب ماته‌وه خ ئاماده ده‌که‌ی ب پیاسه، یان سهردانی پ‌شان‌گایه‌ک، یان ئاودان و بزارکردنی باخچه‌که‌ت، یان بینینی شان‌گه‌ریه‌ک ... تاد، به‌شداریه‌کی دیکه‌یه له کار و کرده‌که‌دا، چونکه هیچ یه‌که‌کیان سه‌داسه‌د به ش‌واز‌کی نه‌گه‌خ یان دووباره ناکه‌نه‌وه، بوونی ت وه‌ک مرځه‌ک په‌یوه‌ندییه‌کی پته‌وی به جوو له‌نه‌وه و گه‌شهی ئه‌مه‌وه هه‌یه، ت تاک‌کی له نو به‌خشی، نو به‌خشیش به گه‌ان له بنیادی هه‌موو که‌مه‌گا وه‌ک ووداو‌ک وو ده‌دات و ده‌چه‌سپ‌ت. قه‌واره‌یه‌کی دانپ‌داندراو ب خ‌ی ده‌سته‌به‌ر ده‌کات، هه‌ریه‌ک له شاعیرانیش به ئه‌زموون و ش‌واز و قه‌باره‌ی جای خ‌ی یی ت‌دا وه‌رده‌گر‌ت.

نو به‌خش له کاتی خ هاتنه‌به‌ر چاو و ووبه‌وو بوونه‌وه‌ی له‌گه‌ خودی بو‌ریی خ‌ی مهرگی به‌دواوه‌یه، یان ش‌تبوون، به‌و واتایه‌ی او‌ی خ‌ی و سه‌رجه‌م بوون ده‌ن‌ت، له‌م پ‌شب‌که‌یه‌دا پ‌ویسته‌ قوو‌بین و ش‌واز اچ‌ه‌که‌نهر ب‌ت و بو‌ریی ئه‌وه بکات، ئه‌م ب‌یاره‌ خودیه‌ بدات، هه‌ر هه‌موو شاعیر‌ک به‌و نیازه ده‌نووس‌ت کاره‌که‌ی بگه‌یه‌ن‌ته ئاستی ده‌ق، به‌ام ئه‌وه‌ی وانین و جیهان‌بینیان ت‌دا نه‌ب و ژان‌ک خ‌ی ده‌رچوونی نه‌بووب‌ت، ه‌زی ئه‌وه‌ی ت‌دا په‌یدا ناب‌ت کاره‌که‌ی بگه‌یه‌ن‌ته ئاستی ده‌ق، گلاوه به‌رانبه‌ر مهرگ و س‌ینه‌وه.

بو‌ری ئه‌وه‌ی ت‌دا ئاماده ناب‌ت جه‌نگی توندوتیژی خ‌ی ا‌بگه‌یه‌ن‌، ئه‌گه‌ر ئه‌ده‌به‌کیش ه‌زی به‌رگری به‌رانبه‌ر مهرگ و س‌ینه‌وه‌ی ت‌دا په‌یدا نه‌بووب‌ت، ناسنامه‌ی بوون به‌ ده‌قی به‌رناکه‌و‌ت، بوون به‌ ده‌قیش له د‌خگ‌ین و جیهان‌بینیه‌وه ده‌سته‌به‌ر ده‌ب‌ت، له‌ ده‌ره‌وه‌ی د‌خگ‌ین و جیهان‌بینی هه‌ر هه‌و‌ک له‌م باره‌یه‌وه به‌رچاو بکه‌و هه‌و‌کی ناکام و ز و به‌تا‌ه.

په‌راو‌ز ب‌ شیع‌رکردن، یان شیع‌ر نووسین به‌ مه‌به‌ستی ل‌کدانه‌وه‌ی وشه‌کان، له‌م کاروکرده‌یه‌شدا ناوهر‌که‌که ووون بکه‌یته‌وه و استه‌وخ‌ بیره‌که‌ی بگه‌یه‌نی، یه‌که‌م نیشانه‌یه شاعیر وانین و جیهان‌بینی توانای ئه‌وه‌ی نییه‌ مانا و ه‌زی وشه‌ له‌ناو شیع‌ره‌که‌دا اچ‌ه‌که‌ن‌ و ئاس‌یه‌ک بداته اچ‌ه‌کاندنه‌که، که‌واته: وشه‌که وه‌ک بارست‌کی ب‌ گیان و مردوو له‌ جه‌سته‌ی شیع‌ره‌که‌دا باره، هیچ ده‌ور و کردار‌ک له‌ گه‌شه‌کردنی جه‌سته‌ی شیع‌ره‌که‌دا نابین‌ت.

شیع‌ری له‌م ج‌ره، هه‌و‌دانیشی وه‌ک ده‌قی یه‌ک ئاست و ب‌ دووری و یه‌ک

ئاراستە دەم-ئەتەو، ناب-تە دەقی ئاستداری فرە دەنگ و فرە پەیوەندی، لەوانە یە ک-مە-ك شاعیر لە سەردەم-كدا کاربەن، تەنیا تاك-کیان ه-ز و ئەفسوون و جادووی ئەوێ ت-دا ب-ت دەق بکاتە بوون-کی دیار و بیدرو-ئەتەو، جوو-هەکانی -ابردوو بکاتە پا-نەر-کی سوودبەخش ب- بە ئاگایی بیرکردنەو، ئەگینا ئەوانە دی پەیوەندیان بە جوو-هەکانی -ابردوو وەك -ابردوو هەیه، لە نامادەکردنی ئ-ستای نو-بەخشا دەست و پ- سپین.

بلیمەتەکانی ق- ناخی شیعری کلاسیکی -وانین و جیهانبینی خ-یان پ-شک-ش کرد و ب-وایی ئەدەبی -استەقینەیان وەرگرت، کەچی چەندان وەچە دوای ئەوان هاتن و ت-پە-ین، قەوارە یەکیان دەستەبەر نەکرد، لە هەمان کاتدا ئەوان هەروەك دەق و خاوەن قەوارە ماونەتەو و جەنگی توندوتیژی خ-یان بەرانبەر مەرگ و س-ینەو -اگەیان دوو.

بەردەوامیش وەك دەقی ئاستدار و فرە دەنگ و فرە پەیوەندی خ-یان پ-شک-ش دەکەنەو، هاوچەرخى هەموو ئەوانەن، کە لە پ-ژەى گەورەى دەقی شیعری هاوبەشن و ژانیان ت-دا گەرمە، بەدەقبوونیش پەیوەندی بە ئەزموونی ژیان و چرکەساتی مەستی نووسەرەو هەیه، دەقی ئاستدار و فرە دەنگ و فرە پەیوەندی زیاتر لە پانتایی زمان کارەکانی بەج- ه-ناو و جوو-ه و بیرى زمان بیرى دەقەكە -ادەگەیهنن، ب- نموونە: شاعیر-ك توانیویەتی تەنیا یەك بەرهم بگەیهن-تە دەق-کی ئەدەبی ئاستدار و فرە دەنگ و فرە پەیوەندی.

بەو پ-وهرەى هەر شاعر-ك توانی بگاتە ئاستی دەق-کی ئەدەبی ئاستدار و فرە دەنگ و فرە پەیوەندی بەب- هیچ گریمانەیهك، دەق-کی نو-بەخشە، -هنگە ه-کارەكەشی ئەو-ب- لەم دەقدا ئەزموونی ژیان لە چرکەساتی س-فیانه و مەستی گەیانەب-تییه -ژانی گیان و -اچ-هکاندن و درەوشانەوێ زمان و نووسین.

من خ-بوونی دەنووسم، لەبارەى خ-بوونییهو نا نووسم.

35

لە چالاکیی جوو-هەداری شیعری کوردیدا، ئەم ج-ره شیعری لەپ-ناو هاوسەنگکردنی شاعر و ش-شدا نووسراون، تەنیا ب-ی کرا ترپە و ئاواز بگ- و جوو-ه و ئاگایی ب- چەند ه-مایەکی دیاریکراو دەستەبەر بکات، بە-ام ب-ی نەکرا ئەم ه-مایانە بە ق-ناخی گەشەپ-دان و گەیانەن بە بنە-هەتی گ-ان بگەیهن-ت، لەگە -ئەو-شدا چەند شاعیر-کی دواتر، کە ویستی ه-زی جوانی دەر-ین و دل-یری دا-نانیان لە ه-چوونی شاعیرانەیان ه-زدارتر بوو، ب-یان کرا ه-ماکانی ئەم ج-ره شیعری لە پ-ناو هاوسەنگکردنی شیعرو جوانی

نووسراون، به ق ناخی جوو ه و نیمچه گ انك بگه یه نن، دواى ئه وهى ئه م توندوتیژییه شگ ییه ی شاعر هاوسه نگکردن به ش ش نیشته وه، جرك ت امان و خه ونبینین بوو به بنه مای هونه ری، پر ژه ی نو به خشی قه واره یه کی ب کارکردنی خى دیاری کرد.

خودی ه شمه ند که رسته کان به سه نگایی ژیان ده پ و، ژیانیش به گرانایی شاعر، ده قه کان توانای پ شنیا ز و پرسیارکردنیان له بنیادیاندا هه گرت، ب یان کرا خا ی جیا بوونه وهی ته و او هه ده نه ناو پانتایی بار و بواره کانی ژیان.

ده قك توانیب تی دو ن ا بچه ک ن، که واته: بوونی قه واره یه کی هه ستپ کراو و به رچاوی هه یه، بوونی ئه م ج ره ده قه ش ت امان و خه ون خا ی ه نانه بوونیه تی، وونتر له پانتایی نو به خشی سه لماوه، ه ما پ کراوه کانی پ کراوه به جوو هی نو به خشی، ه ما له کارکه وتوو ه کان داده پ ش، ه مای س و مه ییو و له کارکه وتوو ناتوان ت له ئ ستای پ جوو ه دا ئاخوتنی کاریگری هه ب ت.

نو به خشی به رده وامی وه جخی وونی ئاده مه، ئه و میوه یه ی ئاده م خواردی نو به خشی بوو، نو به خشی پرسیار که نو به خش له خى کردوو ه، ئایه ده توان ت له ناو ک مه گای سه ره تایی و دواکه وتوودا له هه موو ئاسته کاند ا شکان کی هه ب ت، ئه م شکانه ویستی خودی ه شمه ند و ئازا ده سه پ ن و خ بوونی داده مه زر ن. داه ننان ب یار کی خودی که سی ئازا و ه شمه نده، هه ر کاتك نووسه ر بو یی ئه وه ی کرد ئه م ب یاره خودیه بدا، دره وشانه وه و داه ننان و گ ان به رپا ده کات. من اچه کان ده نووسم، له باره ی اچه کانه وه نا نووسم.

36

کار و کرده ی داه ننان له خودی شاعر دا که شوه وهای ئه م یه به ل زیاد بوونی که شوه وهای خه ونی، ئه م ش له خه ونی سبه ی ئاماده یی هه یه و ه و یارمه تیده ره، ئه گه ر ئه م داه ننان ب ت هه موو ژ و ژگار ه کان اده ک ش ته ناو خى، داه ننه ر له کاتی کار و کرده ی نووسیندا ناکه و ته دهره وه ی ژ و ژگار، له و ژ و ژگار ه دا ده ب ته بوون کی سه ربه خ، که بوونی ئه می نووسه ر قه ره با غ و بارگاوی و د به رز و جوو ه داره، به ام که له کار و کرده ی نووسین بووه وه، نووسینه که بوون کی سه ربه خى وه رگرت، ده که و ته دهره وه ی ژ و ژگار. هه موو په یوه ندیه کان ده س نه وه کاتك دروست ده ب ت، ده ب ته کاتی داه ننان و خه ونبینین و دره وشانه وه. من دره وشانه وه ده نووسم، له باره ی دره وشانه وه نا نووسم.

کمه یه تییه کان، ز ر جارش قوو یی په یوه ندییه کان قوو یییه کی خنک نه ره، یان زگارکهره، من د خگ یین ده نووسم، له باره ی د خگ یینه وه نا نووسم.

38

هر کار و کرده یه کی هونه ری له وانین و جیهان بینی خودی ه شمه نده وه بکر ت ناراسته کی له ئه زموون و ژیانى شن بیرى نووسه ری چالا که وه ئاستی وه رگرتووه، هاوار کی ه من و ب واه نه ر و قه ناعه تپ که ر. به ب واه به خ بوونه وه ش خ ی پ شکش ده کات و ده ت: ئه مه ش واز و ناراسته سه ربه خ یه کانی منه له ناراسته ی زمان و م رکی ش واز و کار و کرده ی چوونه ناو جه رگه ی ژیان و خه ون. دواى کارل کردن و مانه وه، ژیان و خه ون ه یداونه ته وه سه ر ووبه ری سپی کاغز، د ستایه تی، یان ململان له ن وان ده ق و خو نه ری قوو بین و داه نه ر به رپا بکه ن. زمانى پاراوى نووسین جیاکاره له زمانى ناخاوتنى کمه گا، زمانى خه ونیش جیاکاره له گه زمانى گفتوگى واقعى به ئاگای ژانه دا. ئه گه رچی هه ست به گه رمی هه ناسه ی واقعى ژانه ش ده کر ت له ناو خه ون، له ه یچ داه نه ر وندراو کی گه وره شدا نووسه ر په یوه ندی له گه واقعى دا ک تایی پ نه ه ناوه.

له ناو هه موو م رکه هونه رییه کانی له وانین و جیهان بینی خودی ه شمه نده وه به ئه نجام ده گه یه ندرن، فهزا و ئاکار کی هزرى له پشتییه وه نو به خشی و ه سه نایه تی ده پار ز ت، خا ی ده ستپ کردنیشى له وانین و جیهان بینییه وه ناراسته کراوه، به ام با به م رکی ش وازى به تا فریو نه خ یین، زى ش واز ک بگرین بزانت خو نه ر به چى ناراسته یه ک و ب کو ده بات. م رکی ش واز ناراسته کانی وونى زمان له وانین و جیهان بینی و ئه زموونه وه وه رگیراو ب ت، ژگرتنه له خو نه ر، به ه ی ئه م ژگرتنه ش خو نه ری قوو بین پ شینه یه کی ده ست ده که و، ده توان ب ته ها و ا و نزیکى که سایه تی ناو ده قه که، یان نا.

ئا زکردنى سته ی شیعری ب قوو بینى وانین و جیهان بینی، ته نیا سه ر ل ش وانندى شاعیرى له پشته وه ده بیندر و چیتر نا، ئه وه ی له زه ینه وه هه ستى پ ده که ی بینووسیت که شوه وایه ک به رهه م د، که ج گای هه موومانى ت دا ده ب ته وه. ئاستدارى و شیعرییه تی زمان، که ا بردووی ئه ده بى کوردی ل ی ب به ش نییه، گه وره ترین ئاستدارى و شیعرییه تی زمان له ق ناخى شیعری کلاسیکى ئه نجام دراون. شاعر نه ئه رکه، نه ئا مانجه، نه ه یه، کارکردن و چالاکیه له ناو ئه وپه ی زماندا، به هه موو دوورییه کانییه وه ئه وکاته ش زمان له ده قدا

ده گاته لووتكه هارم نيهه تي ك م ه ك وشه سه مف نيا يه ك پ كده ه ن و هه س ك ده به خشن، مر ق ده گه يه ن ته دوايين پله ي مه ستي و ته سه وف و فه نتازي اي نووسين. گه ردوون ه ن ك ي ناديا ري هه گرتووه، له كاتي خه ونبين و سرووشدا ده يدات به شاعيري نو به خشن. من فه نتازيا ده نووسم، له باره ي فه نتازيا وه نا نووسم.

39

نووسهر به در ئي و ستووني و ئاس ي و باز نه يي، گف توگ ي له ده وه ي له گه ژيان به مانا گشتگيري به ك ي، به رده و امه. مهرگيش وه ك ده ر خستني جوانكاري ده ق له و ش وازه ي، كه ده ينووس ته ماشا ده كات. كه واته: نووسين پ ويستي به كي زه يني و جوو لانه وه ي چالاك و ئوم ده. كه ده نووسيت هه ست به ئوم د و به رگري ده كه يت. ئه و ه ه زه له گيانندا ده گه و ئا مازه پ كردن و پشتيوانه ب زا بوون به سهر ملمان دا. وه ك بوون ك ت كه به چركه كاني بيركردنه وت ده ب ته وه. چركه ي ئه و بيركردنه وان ه هه ستت كردووه، گف توگ ت له گه ژيان به مانا گشتگيري به ك ي به رده و امه. چيه تي نووسين و ده سه لاتي وشه دواندن و گف توگ يه له گه ژياندا.

نووسهري ئاگردز، نيمچه خواوه ند كي پ ناديا ريه له ش وازي گونجاوي ده قه كانيدا. ژيان به مانا گشتگيري به ك ي به ره هم ده ه ن ته وه. پ ويستيه جوانيه كاني به ل زياد بووني خه يا په روهري نواندووه، كه واقع به ش واز و ئاراسته و كه شوه وا و ك خستن كي ديكه نواندويه تي.

له هه مان ئاست و ئاس كاندا واقع به ئاستداري ده بين ت. به ل زياد بووني واقيعي گياني و ه لزي فه نتازي به سهر سته نووسراوه كاندا، كه له پانتاي كاغزي نووسراودا ده بن به واقع و جيهاني نووسين داده مه زر ن ت.

مانا و فه زاي ئه و نووسينه ي، كه له سهر پانتاي كاغز ده ب ته واقع پ ويسته له گاي ئاس كاني زمانه وه ئاست و ئاراسته كاني بد زر ته وه، نووسين، كه داخوازي به كي شياوه ته نيا شنائي و دره وشانه وه كاني زمان وه ك جوو ه و بزاوت تيدا ده سه لاته. كه سايه تي دوور و نزكي ئه فسانه ش ده ب ته گيانمايه و تانوپ ي له كام ترين ش وازي ساكاريدا.

دا ه نه ر پ ويسته ووبه ووي سيستمى ديكتا ئري سياسي بب ته وه و به توندي دژايه تي بكات. مهرجيش نيه به رانه ر ده سه لاتي و لاته كه ي، ته نانه ت ئه و و لاته ي كه ميللت ده سه لاته كه ي هه بژاردووه و پ ل ازي به، مولته زيم ب ت. بگه ره پ ويسته له پ ناو شيعري به ت و

دامه‌زاندنی جیهانی نووسینی خێ، که ئومێد و به‌رگرییه مولته‌زیم بێت، که گه‌وه‌ری داھ‌نانه‌شی خسته ناو کتێبخانه‌ی نه‌ته‌وه‌که‌یه‌وه. ده‌بێته مه‌زنترین هه‌مای دره‌وشاوه و مولته‌زیمترین که‌سایه‌تی و با‌ته‌که‌ی.

داھ‌نان یانی هه‌سه‌نی و شارستانیه‌ت و هه‌میشه‌یترین ئیلتیزام و نوێنه‌رایه‌تی. ئه‌وانه‌ی به‌ داھ‌نانه‌وه مولته‌زیم نین، زیاتر کارمه‌ندی ئێش‌بیری و هه‌کارێکی یارمه‌تیده‌رن. به‌رپرسیاریه‌تی شاعیری ئاسته‌قینه ئه‌وه‌یه، شیعری بێگه‌رد بگه‌یه‌نێته کۆمه‌ڵگای مرئیه‌تی.

ئێش‌بیری کوردی زیاتر ئێش‌بیرییه‌کی شیعریه. ته‌نیا شیعریشی ئێش‌بیرییه‌کی به‌ ئه‌زموونه و خاوه‌نی شوێنی ناوه‌نده. قه‌ناخی شیعری کلاسیکی تا ئێستاش قانیه‌ی ئێش‌بیری کوردیه.

چه‌قی نه‌بینه‌راوی ده‌قی پێش‌بیرییه‌ت، هه‌م ده‌توانێت جیهانی خود و خه‌یا و خه‌ون و منداڵیه‌تی شاعیر بنوێنێت. هه‌م په‌یوه‌ست به‌واقیعی کراوه‌ش بێت، چونکه‌ خود و خه‌یا و خه‌ون و منداڵیه‌تی به‌شێک له‌ سه‌رچاوه‌یان واقیعه. واقیعی قوو به‌مانا گشتگیریه‌که‌ی. پێچه‌وانه‌ی واقیعی و وکه‌ش و ووتی س. واته: ناتوانێت له‌ سه‌رچاوه‌ هه‌بێت. که‌واته: واقیعی قوو ناوه‌نده‌کی فراوانه بێ ده‌ربێنکردن له‌گه‌ ئه‌وه‌شدا پێویسته ده‌مامکه ئایدیالێزیه‌کان دابما‌درێن. نیازه‌کانی سیاسه‌ت و مژوو وه‌ک تاکتیک و تمار له‌ جه‌سته‌ی شیعری په‌تی فێدرێنه ده‌ره‌وه، به‌لام ما‌ک و بیری سیاسی و هه‌مای مژوویی، ئه‌گه‌ر له‌ جه‌سته‌ی شیعردا وون خێ بنوێنێ، خه‌ون بێ هه‌میشه ئه‌به‌رایه‌تی بکات. چالاکی شاعیره له‌ په‌رستگایه‌دا خه‌وه‌تکێش بێت، که وێرد و سرووتی جوانی و خه‌ون ده‌سته‌با‌تیه‌تی.

له‌ شیعردا خێم ده‌که‌م به‌ واقیع و سه‌رله‌نوێ پێکیده‌هه‌مه‌وه. واته: واقیعی ناو نووسین، یان ئه‌و واقیعه‌ی نووسین پێش‌نیازی ده‌کات، په‌یوه‌کردنی چێیه‌تی واقیع له‌م باره‌دا ده‌ناسرێت، یان پێناسه ده‌کری‌ت بێ ناسین.

پێویسته ئه‌وه به‌ هه‌قیقه‌ت بزانی، شاعر گیانی ئێش‌کگری هه‌موو نووسینه‌کانی دیکه‌یه. هه‌گه‌ز و جه‌سته‌یه‌کی سه‌ربه‌خێی گرینگه له‌ پێکهاته‌ی ئه‌ده‌بی نووسراودا. کتێبی پیرزی پێغه‌مبه‌ران هه‌موویان شه‌وازی شاعر و شیعریه‌تیان تێدا لێوانلێوه. ته‌نانه‌ت بێ بێ‌او‌کردنه‌وه و قه‌ناعه‌ت پێکردن و جێری قسه‌کردن و تێگه‌یشتیان له‌گه‌ کۆمه‌ڵگادا، فه‌نتازی و شیعریه‌تی وه‌ک هه‌ژێکی قه‌ناعه‌ت پێکردن تێدا به‌کار به‌دراوه.

بەم تەگەشتە شیعەر فەنتازیاى نووسینەکانى دیکەیه، کەچی بەدەستى چەند ئاگر لـ ھەبـز کاو ک خەریکە دەبـتە ھونەرکی مردوو، ئەو ئاگر لـ ھەبـز کاوانە ھەو دەدەن دەقی نوـبەخش بنووسن. نوـبەخشی بنیادی بەشـکی بچووکی دەقەکەیه. لەپـ ھەست دەکەیت بنیادەکە لە بنیادی نوـبەخشی بـ بنیادی واقعی ووکەش و بەستووی سـ و شـەزاو دەگـدرت و بنیادە نوـبەخشیەکە بە ناکامـی جـ دەمـنـ و تەواو ناکرت. ئەم تەواو نەکردنە ەگەزی کتوپـی نییە، بگرە ونبوونی وانین و جیھانبینی شاعیرە، ئەگەر شاعیر جیھانبینی بەھـز و خەیاـی گەرم پاـنەری گیانی بـت، دەتوانـت کەسایەتی دەقەکەى وا ابـهـنـ قسەکانى واقع لە خەون بکات. بنیادەکەشى وەك بنیادی بەھـز و پتەوى خەونى ابـگرـت.

شـنبـیری کوردی زیاتر شـنبـیریەکی شیعرییە، تەنیا شیعریشی شـنبـیریەکی بەئەزموونە و خاوەنى شوـنى ناوەندە. قـناخی شیعری کلاسیکی تائـستاش تاقانەى شـنبـیری کوردییە. من دامەزراندن دەنووسم، لەبارەى دامەزراندنەو نانووسم.

40

جیھان لە وانین و جیھانبینی داھـنەردا ھەمیشە ناتەواوە، ناوەندى بیرکردنەوێ داھـنەر، خەونى ئەم ناتەواوییە دەیبـنـت. خەونەکە دەکاتە سەرچاوەیەکی پاراو و ووبەر و پانتایی تەواوکەری ئایندە، کە دـنـیاشە بە ھیچ جـرـک ناگات بە ئایندە. ئەم نەگەشتە ھـ و یارمەتیدەرە بـ بینینی خەون و بەردەوامى بەرھەمـنـانى دەقی خەونى. تەنیا لە خەونیشدا دەتوانـت دەسەـاتی سیستمى دیکتاتـری سیاسى تـکـبـشـکـنـ و پەيوەندییە پەرتبووەکان بەشـوازـکی ئـستـتیکی دروست بکاتەو، ژيان بەمانا زیندوووەکانیەو وەك پرتەقاـکی بەدارەوێ بەباران شـراو بەبـنـ. ئازادی تەواو و گیانی یاخیبوون و دووربینین و بیستن و ئاماژەى لەناو خەوندا ئـجـگار بەھـزە و ووداوەکان ئاراستە دەکات.

ساتى نووسینەوێ ووداوەکانى خەون. پـرـژەى بەردەوامیە لە نـوان دووری بیر و ھەست، بە یارمەتى خەونبینین و ئەزموونى ەسەنى خودى ھـشمەند. خەون و زمان لە شیعردا دوو دیاردە و ەگەزى بنچینەیین. من لە ڤـگـای زمانەوێ بیر دەکەمەو. ھەر لە ڤـگـای زمانەوێ شیعەر دەنووسم، دەشمەو ھەموو ژيان بەھـی خەونبینین بکەم بە شیعەر و شیعرییەتى پـبـدەم. دەقی شیعری لە پانتایی زماندا کار دەکات، نەك لە پانتایی بابەتدا، کەچی لە شیعری کوردیدا ڤـبـردوو وەك کەلەپوورـکی تـمارکراو مـزە و ھەمیشە لەناو دەقەکاندا بابەتە.

ئاستاش به مەزمى ۋا بردوو ترسەندراوه. شاعيرهكان له ساتى نووسىنى دەقدا بوەرنىن، نهوۋراون، يان نه يانتوانيوه ۋا بردوو وهك بوونەكى كارپەكراو بهەننه ناو ئاخاوتن. به تەنيا لايەن و به شه گەش و درهوشاوه كه يان پەشكەش كردوو به ئەوهى ۋا بردوو وهك ژيانى كەمەگەي كوردى بەتە پەشهوه، پەويستە وهك گشتەكى سەربەخە پەپەور و قەوارەى بە دابندر، تا لەسەر ئاستى كەمەلایەتى و ئابوورى و بوونى شارستانی و بنیادی شەواز پەرهى پەبدرەت.

ئاخاوتنى ئاستا كراوهيه، دەچەتە ناو ئاخاوتنى ناديارى ئايندهوه. دەقى خەونى زگارمان دەكات له ئيشكردن لەناو مەژوو و واقیعی دەسەلاتدار و تەقەنەردا، يان تووشبوونى هەلەى مەژوویى، له پەراوێزى مەژوو دتە دەرەوه، دەچەتە ناو خەون، كه هەقیقەتى زمان و نووسینه، كهچى لەوهش دنيانين ديوانى شیعري كوردی دەقى خەونى تەدايه، يان نا.

له دەقى خەونیدا هەقیقەتى ژيان و كەسایەتى نووسەر ئاماده و ئارام و زاهە. دەقى ئاسایی ۋسا و زانستی ناو كتەبەكان دەتوانەت هەلەسەنگەنەت، بەلام دەقى خەونى به تەنيا ناخ و قووایی گيان هەلەسەنگەنەت. خوێنەر بە خوێندنهوهی هەر دەقەكى ئەدەبى چوارچەوهیهكى زەینى هەیه. ئەم چوارچەوهیهشى به پەلای باری دەرروونى بەردهوام له فراوانبوون و بچووكبوونهوهدايه.

ساتى نووسینهوهى ۋوداوهكانى خەون چالاکیهكى زمانهوانى و وشياریهكى هەسەن و ۋوونبوونهوهى ۋوانين و جیهانبینییه لەناو ۋوداوهكانى كۆلتوور و كەمەگا و خەونبینیدا. له ئاستەكى گشتگیری سەیری ساتى نووسینهوهى ۋوداوهكانى خەون بکەیت، سەیرکردنەكى دامەزرەنەر، تا نووسراوه بەرهمهاتوو كه بچەتە ناو كەمەگا و شوێن نیشانه وەر بگرەت، وهك ۋوداوهكى به ئەنجام لەناوهوهى ۋوداوى كەمەگادا کاریگەرى و جووێانهوهى ئاشکرا بەدەستهوه بدات. بچەتە ناو بیر و بیرکردنهوهى ۋەشنبیری كەمەگەي كوردی و ئاسەى هاوچەرخى و هەسەنایەتى بەسەردا بکەرەتەوه، كه ئاسەى هاوچەرخى و هەسەنایەتى بەسەردا کرایهوه بههەى ۋاستەقینه وەر دەرگرەت. له چەژى میلی دوور دەکەوێتەوه و دەچەتە ناوهوهى ئەدەب، ناوهوهى ئەدەبیش چەژى دەسته بژێرى كەمەگايه.

هەر ئەدەبەكى نووسراویش نهیتوانى بچەتە ناوهوهى دەسته بژێرى كەمەگاوه، پەويستە گومان له زەمینە و مەبەست و ئاست و ئاراستهكانى بکەرەت. هەگەزى سەرەكى لەناو ۋەشنبیری و كۆلتوورى

کوردی هه بووه، که چی نه توانراوه بـ ساتی نووسینهوهی ووداوه کانی
خهون کاری پـبکرـت، به سوود وه رگرتن، خهونبین بهـنـته پـشهوه.
نموونه: خـدواندن و دواندن و گهـانهوهی اـبردوو له گـگـای
بیرها تـهوهی کتوپـ و هونهری په خـشانه شـعر، ئهـم هـگـهـزانه له حـیران
و لاوک و بهـیته خـماـیه کـاندا بهـزه قـیهوه دـنه ناو زهـینـمانهوه،
که چی له نووسینی شیعی کوردی، ئهـم هـگـهـزانه مان له شـنبیری و
کولتووری بـگـانهوه وه رگرتووه. نه مانـتوانیوه بـگـهـینهوه بـ ماـک و
هـگی شـنبیری و کولتووری خـماـیمان، له گـهـ ئهـوه شـدا ئهـوانه
بنچینه، ده بووایه لهـوانهوه بـکهـوتـبووینایه و هـنگاو هـهـگری
خـماـنبین.

وـنهـکردن به ناوی نووسینهوه له ناو ئهـدهـبی کوردی دهـرکهـوتووه،
له هـمان کاتـیشـدا گومانـی لـ دهـکرـت، چونکه بهـپـوهـر و سا و
بنهـمای ناو کـتـبان بهـهـوه دهـچـت. بهـتاـه له سهـرچاوهی کوردی و
ئاسـ و ئاستداریی زمان.

بهـم جـره کارکردن و خـساری نووسینی کوردی استهـقـینهـی لهـکهـدار و
ئاوـاوی کردووه، ئاسانه لاسایـکردنهوهی بـلیمهـتانی بـگـانه، ئاخـ
چهـند له گـهـورهـیی ئهـوان بهـر منی کورد دهـکهـوتـت. خـ بوونی منی کورد
لهـم شـوازه نووسینه له چـیداوه.

هـنگه ئـمه له بـیناـسازی و دیمهـنی شهـقام و باخچه گشتیهـکان ...
تاد، نوـ بـینهـوه، بهـام له گـیان و خهونبین نوـ نابینهوه،
چونکه له گـیان گهـمارـی ئایـنمان لهـسـره. تهـنـیا له ئایـنیشـدا
بینـ جـگیر و نهـگـهـه و کـشه بهـندی وهـرگرتووه.

دهـقی خهونی له کـمهـهـکـهـما و هـماپـکـراوی زمان و وانین و
جیهانـبینـ پـکهـاتووه، ههـمـیشه گـیان له پـلهـیهـکی ئهـفسوون و
جادوویدا یارمهـتـدهـریهـتی بـ چـرکهـساتی نووسین و چوونه ناو گـیانی
مانا زیندووـهـکان، له ئازادکردنی شـواـز و مـرکه زمانیهـکاندا. ههـم
له وـنه و ههـم له ماناشدا پشت به هـگـهـزی کتوپـی و جیاکاری
دهـبهـستم.

دهـقی خهونی له بنیادی گشتیـی استهـکانـیدا سنوور دهـبهـزـنـ،
دهـستکهـوتـکه بهـهـی لـکـدانی پیت و دروستبوونی وشه و استهـدا،
بارهـکان دهـکرـنه ههـست و دهـخـرنه وو. ئهـو پـرسـیارهـمان ووبهـوو
دهـکهـنهوه، نهـهـنی و ئهـفسوونی مرـقبـوونمان چیه.

بارهـکانی دهـقی خهونی هاوسهـنگـیهـک له نـوان هـما و هـماپـکـراو
دروست دهـکات، ئهـم دروستبوونهـش کاکـهـی ئهـزموون و سهـرچاوهی کار و
کردهـی دامهـزراندنی دهـقی خهونیه له دهـستنیشـانکردنی جـر و ئاستی

ئەو پەيوەندىيەى نـوان ھـما و ھـماپـكراو.
دەقى ئاسايى لەسەر ئەم   سايە دامەزراو   نووسەر، دەق، خو  نەر،
كات، شو  ن. ئەمانە ئاماژەن بـ سنووربەندکردن و يەك دوورىيى زمانى
دەق، زمانى دەقى سنووربەندکراویش ناتوان  ت ھەموو ھەست و خـزگە و
چالاکیيەکانى مـر  ف لەخـ بگر  ت، يان لەخـى نزىك بکاتەو  ، کە بوونى
مـر  ف پرسىار  کى کارىگەرە لە ناوکى بوون دەکر  ت.
من زمان دەنووسم، لەبارەى زمانەو   نا نووسم